

SLOVENSKI NAROD

Izdaja vsak dan popoldne, izvenredno ob praznikih — inšerati do 50 peski vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 500 vrst & Din 3, večji inšerati petih vrst Din 4.- Popust po dogovoru, inšerati davak posebej. — Slovenski Narod vsaj mesečno v Jugoslaviji Din 12.- za tuzemstvo Din 25.- Rokopis se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 8. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 to 31-26

Podružnice: MARIBOR: Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Pred važnimi spremembami v poljski notranji politiki:

Tudi Poljska bo uvedla fašizem?

Proti tej nameri vlade pa je nastal hud odpor v krogih opozicije, ki snuje skupno fronto proti fašizmu, toda brez komunistov

Varšava, 17. oktobra g. Po raznih znaki sodijo, da bodo na Poljskem v kratkem nastali novi notranjepolitični zapletitaji. Za dalje časa razširjene govorice, da je od polkovnika Koca organizirani vladni tabor prvi korak za uvedbo fašističnega sistema na Poljskem ki bi uveljavil načelo fihrestva, se

vedno bolj potrjujejo. Zaradi tega sta se sestali vodstvi obeh velikih političnih strank, združene ljudske stranke in socialnih demokratov, na posvetovanju. Izvršni odbor združene ljudske stranke na čelu opozicije proti režimu, je sklenila oster protest uvedbe totalitarnega režima ter je obenem odklonila

misel o osnovanju ljudske fronte in sodelovanju s komunisti. Ljudska stranka izjavlja, da bi proglasitev diktature ene stranke zrevolucionirala ljudske množice. Da se odstrani razburjenje po vsej državi, je potrebna takojšnja izvedba parlamentarnih volitev na podlagi demokratskega volilnega reda. Iste

zahteve postavljajo tudi socialni demokrati. Povečana politična aktivnost obeh največjih opozicijskih strank je prišla ravno v trenutku, ko je polkovnik Koc končal svoje priprave za organizacijo nove vladne stranke. Program nove stranke in bo menda objavljen še pred 11. novembrom.

Krvavi boji za Madrid

Dosedaj pa še ni prišlo do odločilnega spopada

La Coruña, 17. oktobra. AA. Havas: Po radiu je bilo ob 1.30 objavljeno tole poročilo upornikov: Kolona, ki deluje na Sierri Cubieri, je razgnala miličnike, ki so se hoteli koncentrirati. Miličniki so imeli 60 mrtvih.

Na fronti pri Toledu je kolona, ki deluje severno od Toleda, napadla taborišče miličnikov. Na bojišču je sovražnik pustil 80 mrtvih.

Na fronti tik pred Madridom so racionalistične čete sedele vasi Valmojado in Casa Rubio. Čete generala Varela so odbile napad sovražnika, ki se je hitro in v redu umaknil. Na bojišču je pustil 150 mrtvih in 270 ranjenih. Zaplenili smo tudi precej orožja.

Na fronti pri Malagi je nacionalistično letalstvo bombardiralo letališče, ki je tik mesta. Uničenihi je pet letal. Istočasno smo se strelili tri vladna letala.

Tenerifa, 17. oktobra. AA. Havas: Radioklub objavlja, da je na vladni križarki »Campeadora« izbruhnil upor. Mornarji so zaprli kapitana križarke, ki ni hotel poslušati povelj iz Madrida.

Lizbona, 17. oktobra. AA. Havas: Portugalski parnik »Nyassas«, ki je v Taragoni izkrcal španske begunce, je včeraj prišel v Lizbono. Častniki ladje pripovedujejo, da so miličniki zelo grozili parniku in so se umaknili šele tedaj, ko je bila izrečena grožnja, da bosta prišli na pomoč dve portugalski vojni ladji, ki sta spremljali parnik.

Madrid, 17. oktobra. AA. Po vladnem obvestilu so včeraj čete, ki se bore v Oviedu, zavzele palačo guvernerja in mestno hišo. Vladno tožništvo ostro obstrlejuje vojašnico Pelajosa.

Pariz, 17. oktobra. w. Listi objavljajo brezlično vest brežlične postaje v Cordobi.

ki ponovno trdi, da so upornike čete pod poveljstvom polkovnika Alonsa, ki so prodirale iz Galicije, udrele v oblegano mesto Oviedo ter vzpostavile zvezo z uporniškiimi odelki generala Aranda, ki so jih obkolili asturski rudarji.

Burgos, 17. oktobra. o. Semka je prispel zastopnik madridske vlade s posebno nalogo. Prvotno so menili, da se je prišel pogajati zaradi Madrida, zvedelo pa se je, da je prišel general Francu ponujati sina Prima de Riveru, ki ga imajo v Madridu ujetega v zamenjavo za sina sedanjega ministrskega predsednika Caballera, ki so ga ujeli uporniki. Španski anarhisti so se proti taki nameri predsednika madridske vlade uprli in so mu celo zagrozili, da ga bodo ubili če bo zaradi življenja svojega sina izročil upornikom sina Prima de Riveru, ki ga smatrajo za krvnika španskega naroda.

Spor za poslaništvo v Pragi poravnani

Praga, 17. oktobra. d. Spor zaradi španskega poslaništva v Pragi je bil danes mirno poravnani. Dopoldne je prišel novi odpravnik poslov madridske vlade de Asua v zunanje ministrstvo, kjer je izročil svoje poverilnice. Kmalu nato se je zgašil dosedanj odpravnik poslov Tovar, kateremu je namestnik zunanjega ministra »sporočil, da smatra češkoslovaška vlada de Asuo za legalnega zastopnika španske vlade, ker ČSR vlade v Burgosu ni priznala. Ker ČSR vlade v Burgosu ni priznala, nato je Tovar izjavil, da je pripravljen izročiti poslaništvo poslojpe, načelasi pa je istočasno, da ključev nikakor ne more izročiti kakemu zastopniku madridske vlade. Končno je bilo dogovorjeno, da izroči Tovar ključe praški policijski direkciji, ta pa nato novemu odpravniku poslov de Asui, kar se je tudi zgodilo.

Sklepi ministrskega sveta

Med drugim je bilo sklenjeno tudi razširjenje telefonske centrale v Ljubljani

Beograd, 17. oktobra. AA. Na seji ministrskega sveta, ki se je vršila včeraj od 17. do 20. ure pod predsedstvom dr. Milana Stojadinovića, predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra, so poleg resornih vprašanj sprejeli:

1. uredbu o pospeševanju svilarstva, ki jo je predložil kmetijski minister.
2. uredbu o razširitvi telefonskih naprav in telefonske mreže v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani in način financiranja teh del, ki jo je predložil poštni minister.
3. uredbu o izpremembi uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, s katero se podaljša rok za zahtevo po zaščiti s strani denarnih zavodov do 23. II. 1937.

ki jo je predložil minister za trgovino in industrijo.

4. sprejeta je ustava islamske verske zajednice na predlog pravosodnega ministra.

5. sprejet je načrt konvencije z vlado kraljevine Rumunije o gradnji novega železniskega in cestnega mostu pri Kladovi na Dunavu z gradnjo železniskih prog do mosta od Kučeva čez Stubik do Kladova.

6. dovoljen je kredit 2 milijonov Din za začetna dela pri izpremembi ozkega tira v normalno na progi Kraljevo—Čačak.

7. sprejet je referat ministra za gozdove in rudnike, da je upravni odbor SIPAD-a odkupil delnice švicarske skupine s 55%nim sodelovanjem v celulozni tovarni v Drvaru, tako da je s tem to podjetje postalo popolnoma državno.

Proslava dobruške obletnice v Pragi

Prisrčna manifestacija nerazdružljivega bratstva

Praga, 17. oktobra. AA. ČTK: Dvajsetletnica bitk v Dobruži je bila včeraj svečano proslavljena v palači mestne občine. Proslave so se udeležili posebno člani češkoslovaške-jugoslovske lige, češkoslovaškega in rumunskega instituta, vodja glavnega generalnega štaba general Sirovy kot zastopnik vojnega ministra, dalje zastopnik zunanjega ministra in mnogo zastopnikov češkega, jugoslovskega in rumunskega javnega življenja v Pragi. Izrečenih je bilo lepo število govorov. Posebno so bili opaženi govori predsednika bivših srbskih legionar-

jev polkovnika Vekmelke, generala Sirovyja, rumunskega poslanika Emandija, jugoslovskega poslanika Protića, ki so poveljevali borbo češkoslovaških dobrovoljcev, ki so si skupaj s prvo srbsko dobrovoljsko divizijo in rumunsko vojsko zaslužili večne laurike. Govorniki so tudi podčrtavali, kako so te skupne žrtve rodile nerazvežljivo zvezo Jugoslavije, Rumunije in Češkoslovaške, ki ji je Mala antanta trajen pečat bratstva. Svečanost se je zaključila s petjem in igranjem jugoslovske, rumunske in češkoslovaške himne.

Strašen požar v solunski bolnici

Od 390 bolnikov jih je sedem zgorelo, bolnica pa je pogorela do tal

Solun, 17. oktobra. p. V tukajšnji bolnici je včeraj okrog 8. iz še nepojasnjenega vzroka izbruhnil požar, ki se je z bliskovitostjo naglo razširil na vse objekte. Alarmirano je bilo vse gasilstvo in vojaštvo, vendar pa niso mogli skoraj ničesar rešiti. Reševalci so najprej skušali rešiti bolnike, ki jih je bilo v bolnici 390. Po ve-

čini so jih še pravočasno spravili na varno, sedem hudo bolnih pa niso mogli več rešiti in so našli strašno smrt v plamenih. Škode je okrog 15 milijonov drahem. Uvedena je stroga preiskava, ki naj ugotovi, kako je ogenj nastal. Sumijo namreč, da je bil zlonamerno podtakjen.

Verski boji v Indiji

Bombay, 17. oktobra. w. Položaj se je zelo poostiril. Davi je morala policija streljati skozi dve uri na množice. Doselej so našli na cestah dva mrtva. Indijani muslimani uporabljajo pri svojih bojih nože, palice, steklenice in kamenje.

Ali so se res naveličali hrustovanja?

»Hrvatska istina« priobčuje odlomke, iz pisma, ki se nanaša na takozvano »barjakovanje in hrustovanje«, ki je prišlo tako zelo v modo na Hrvatskem. Pisec pisma pravi: »Vprašajte voditelje, kako in kdaj nameravajo odpraviti srednji vek, ki ga uvajajo nasproti kmetu. Vprašajte jih, kdaj bodo nehali imenovati vsakogar »komunist«, ki bi rad imel, da bi se po vaseh gradile ambulante, vodnjaki, šole, električne in druge splošnokoristne naprave, mesto kapelice in znamenj, mesto neštetih proslav, zastav, kadil itd. Ali mislijo oni, da se bodo še dolgo gredli na slavi Stjepana Radića, čegar slavo so si prilastili? Ali mislijo, da lahko Radićeve ideje narodu tolmачijo na svoj način? Ideali hrustava niso ideali klerikalnih in korupcijskih kaputašev, marveč so to ideali Matije Gubca in Ante Radića. Za take demokratske ideale se bo boril hrvatski narod, a samozavnce in vsiljene »voditelje« pa bo izpostavljal prvemu vetru, da jih odnese v nepovrat. — Protiklerikalno razpoloženje se na Hrvatskem vedno bolj širi, kar izpričuje tudi gori citirano pismo.

Iz finančne službe

Beograd, 17. oktobra. p. Premišljena sta podpoverjenika finančne kontrole Ivan Perišić iz Gornje Radgone v Varaždin in Davorin Golob iz Varaždina v Gornjo Radgono.

XXVI. mednarodni veliki sejem vzorcev 17.-26. X. 1936

Običajni popusti na železnih in parobrodih proti naprej kupljeni legitimaciji od 12.-31. X.

Borzna poročila.

INOZEMSKÉ BORZE
Curih, 17. oktobra. Beograd 10.-, Pariz 20.2725, London 21.2675, New York 435.125, Bruselj 73.20, Milan 22.90, Amsterdam 234.50, Berlin 175, Dunaj 73.50, Praga 15.40, Varšava 82, Bukarešta 3.26.

Iz domače politike

„Svskog dana biće nas sve više!“

Bivši minister J-raj Demetrović, podpredsednik JNS, je jel v Zagrebu izdajati »Jugoslovske Novine«, političen list, ki bo propagiral ideje JNS med hrvatskim delom našega naroda. »Obzor«, »Večerni« in »Jutarnjem Listu«, ki so last delniške družbe »Tipografija«, pa to ni prav, ker so mnenja, da imajo samo oni v zakupu hrvatsko politiko. Zato so pričeli s koncentričnim ognjem streljati na »Jugoslovske Novine« in njihovega izdajatelja Demetrovića. Toda Demetrović ni mož, ki bi se ne znal braniti. Ko je ugotovil, da so člani ravnateljstva »Tipografije« gospodje dr. Rudolf Blis, Ernest Schulz v Monakovem i. t. d., jim tako-le bere levite: »Vi ne predstavljate ne Hrvatske, ne Hrvatov, marveč samo ono gospodo, proti kateri je pokojni Stjepan Radić grmel vse svoje življenje. Vi niste nikdar predstavljali Hrvatske in Hrvatov, marveč se hočete s silo svojega delniškega kapitala kot gospodarji časopisnega podjetja usiliti Hrvatski in Hrvatom. Toda narod vam nikdar ne bi dovolil, da bi govorili v njegovem imenu, čim bi stopili na plan in odkrili svojo anonimnost. Vi ste to že tudi poskusili, ko ste se spustili v javno borbo. Bilo je to pri volitvah za Narodno skupščino leta 1931., ko so pod jugoslovskega marko dr. Sverljuga, Mažuranić, Ritić, Srkulj, Miškulin itd. napeli vse sile da bi osvojili Zagreb. Pa so izgubili bitko proti meni, ki sem sam zapečel borbo takorekoč golih rok, ali visoko dvignjene glave in svetlega lica. Kakršen sem bil takrat, takšen sem tudi sedaj, namo s to razliko, da sedaj nisem več sam. No, jaz in z mano vsi nacionalisti se ne bojimo nikogar, hodimo svoja pota in delamo ono, kar nam srce in duša veleata, v blagor Hrvatske in Hrvatov, Jugoslavije in Jugoslovenov. Takšni smo bili tudi takrat, ko smo se pred vojno morali boriti za narodno edinstvo s frankovci, ki so bili vtujci službi, a takšni smo tudi sedaj, ko se organ predstavnikov tisočletne kulture gg. Sverljuge in Dežmana čudi naši držnosti, da je še nekaj nas jugoslovskega nacionalistov. Smo tu in vsak dan nas bo več Zakaj Jugoslaviji so potrebni Jugosloveni. A samo Jugosloven je najboljši Hrvat in najboljši Srb in najboljši Slovenec! On gradi, a ne razdira, on ustvarja in ne ruši, on uedinjuje ono, kar sta Bog in zgodovina odredila, naj bo ono, a ne cepi in ne razedinjuje bratov po krvi in duši.«

»Jugoslovske Novine« imajo prav za živno etivo. Priporočamo jih našim somišljenikom, da si jih naroče. Četrletna naročnina je 12 Din. Uprava se nahaja v Zagrebu, Tkaličeva ul. 4.

Kaj zahteva dr. Maček

Bivši kandidat združene opozicije pri petomajskih volitvah dr. Sebrno-Dolinski je imel v Kragujevcu predavanje o hrvatskem vprašanju. O tem predavanju poroča »Narodna Samouprava«, ki je glasilo JRZ v Kragujevcu: Predavatelj je poudarjal, da niso točne govorice, da so pogojji dr. Mačka za sporazum silno težki. V uveljavljenju demokratskih zakonov in spremembi ustave ne leži rešitev hrvatskega vprašanja. Dr. Maček želi, da bi se hrvatsko vprašanje rešilo na ta način, da bi se naša država razdelila na tri dele: na srbski, hrvatski in slovenski. Po tem receptu usejena država bi naj imela v Beogradu svojo centralno vlado, v kateri bi bili poleg ministrskega predsednika še trije skupni ministri: ministar vojske in mornarice, ministar zunanjih del, finančni minister, železniški minister in poštni minister. Tako bi bila država napram zunanjemu svetu ena in nedeljiva in bi jo na zunaj predstavljala centralna vlada, a na znotraj bi vsaka pokrajina suvereno opravljala svoje posle, v kolikor bi ne spadali v delokrog centralne vlade. Na tej osnovi bo dr. Maček sklenil sporazum s prvimi predstavniki večine srbskega naroda.

V koliko so te informacije točne, ne vemo. Nekateri listi napovedujejo, da bo imeli v kratkem nove volitve v Narodno skupščino, ki jih bo vodila ta vlada. Po teh volitvah pa bi ta vlada sklenila sporazum z dr. Mačkom. »Obzor« tudi beleži te vesti in pravi, da so netočne, ker hoče vlada na vlak način spraviti pod streho še budžet in finančni zakon za 1937/38.

Odmevi našičke afere

Listi poročajo, da so dobili oni, ki so bili v znanem Našičkem procesu obsojeni, od sodišča poziv, da morajo nastopiti prisojeno jim kazen. So to večinoma železniški uslužbenci, ki so bili obsojeni na par tednov zaporja, ker so sprejeli od Našičke za svoje delo kakšno neznamno nagrado. Značilno je, da se pozivu za nastop kazni, vsaj tako poročajo listi, v določenem roku ni nihče odzval. Kakor je znano, je kasacijsko sodišče sodbo prvoga sodišča znatno in bistveno spremeni.

Češkoslovaški državni proračun

Proračun, ki znaša 8.455 milijonov, izkazuje prebitke

Praga, 17. oktobra. w. Na seji poslanske zbornice je bil razdeljen načrt finančnega zakona in državnega proračuna za l. 1937. Izdatki so določeni na približno 8455 milijonov Kč, dohodki pa 8450 milijonov. Prebitke znaša 1.5 milijonov. Finančni minister dr. Kalfus je v svojem ekspoziciji izjavil, da bo nova finančna in gospodarska podlaga, ki

je bila ustvarjena z zadnjo devalvacijo, pripomogla k oživiljenju gospodarstva. Kljub vsem težočam je novi proračun dokaz za napredujočo konsolidacijo češkoslovaškega gospodarstva in tudi političnega življenja. Nato je zbornica v obeh čitanjih sprejela zakonski načrt o uvedbi častnih naslovov ter novi zakon o zastavah.

Strah pred Nemčijo

Praški komentar o novi belgijski politiki

Praga, 17. oktobra. o »Lidove Noviny« se bavijo v uvodniku s preokretom v belgijski politiki in prihajajo do ugotovitve, da je ideja kolektivne varnosti in medsebojne pomoči dobila hud udarec. Pogajanja za obnovo lokarnske pogodbe bodo morala sedaj kreniti na docela nova pota, veliko pa je vprašanje, ali bo imela Belgija od svoje nevtalnosti pričakovane koristi. Njena varnost se s tem ni prav nič

povečala, ker bi Anglija in Francija mnogo lažje očevali Belgijo pred napadom, kakor sta to storili tudi v svetovni vojni. Nevtalnost sama nikogar ne varuje pred napadom, najmanj pa pred napadom s strani Nemčije, kar je Belgija že izkusila na lastni koži. Po mnenju lista je belgijska odločitev je posledica strahu, ki pa je bil vedno slab svetovalec.

Letalska smrt dveh sinov italijanskega bogataša

Rim, 17. oktobra. d. Oba sinova znanega italijanskega industrijca in bogataša Leopolda Dolfina sta se danes s sportnim letalom smrtno ponesrečila. Vzrok katastrofe ni znan.

Mednarodna avtomobilska razstava v Pragi

Praga, 17. oktobra. AA. Danes so v navzočnosti predsednika republike dr. Beneša in diplomatskega zbora slovesno otvorili 26. mednarodno avtomobilsko razstavo.

in odreditev takih ukrepov, ki bi v bodoče preprečili podobne incidente.

Novi spopadi na mandžurski meji

Moskva, 17. oktobra. b. V južnem delu rusko-mandžurske obmejne cone je dne 11. t. m. prekorail oborožen japonski oddelke mejo in pričel streljati na neko rusko patroljo. Istega dne je bila na nekem drugem mestu napadena ruska obmejna straža od japonsko-mandžurskih vojakov, ki so se na ruskih tleh zabarikadirali v jarkih. V obeh primerih so se japonsko-mandžurske čete takoj po izvršenem streljanju na ruske patrolje umaknile na mandžurska tla. Ljudski komisariat za zunanje zadeve je izročil japonskemu poslaniku v Moskvi energičen protest sovjetske vlade, v katerem zahteva takojšnje kaznovanje krivcev

Feniksovi zavarovalci so se organizirali

V interesu vsakega zavarovanca je, da postane član društva

Ljubljana, 17. oktobra. Feniksovi zavarovalci so se organizirali. Danes teden so imeli ustanovni občni zbor in se odale imenujejo »Društvo Feniksovih zavarovalcev«. Na zborovanju je bil izvoljen odbor, ki se je zdaj konstituiral tako: predsednik Ivan Jeras, ravnatelj tvrdice »Sladkor«, podpredsednik dr. Oton Fetič, odvetnik, tajnik Alfonz Langer, poslovodja tvrdice Standard Oil njegov namestnik Anton Pavli, trgovci z deželnimi pridelki, blagajnik Ivan Krivic, trgovci, njegov namestnik Rajko Mejnik, šumski inšpektor v p.

Novo ustanovljeno društvo v Ljubljani je začelo takoj poslovati. Stopilo je v stik z drugimi skupinami Feniksovih zavarovalcev v Zagrebu, Beogradu in Osijeku. V to svrhu je bil že 4. t. m. v Beogradu celodnevni sestanek, kjer so sklenili sporazumno več resolucij, ki so bile z naslednjim dan osebno predložene g. ministru dr. Vrbančiču. G. minister je o tej priliki izjavil, da se vlada trudi, da doseže vrnitev inozemskih menic, ki tvorijo glavni del premijske Feniksove rezerve. Glede menic, ki se nahajajo v Pragi, je pričakovati skorajšnjo povoljno rešitev. Dalje je g. minister izjavil, da sprejme predlog konferenec, da se s posebno uredbo zavaruje Feniksovih zavarovalcem, ki plačujejo tekoče premije na vezani račun, nesporna lastnina do teh pologov. To vprašanje je še sedaj dvomljivo in sporno. Tudi je g. minister sprejel nadaljnji predlog, da se ustanovi pri trgovinskem ministristvu posvetovalna komisija za vprašanje Feniksovih zavarovalcev, v katero bodo pritegnjeni tudi zastopniki zavarovalcev.

Društvo Feniksovih zavarovalcev se je medtem, v smislu sklepa občnega zbora,

obrnilo tudi s posebno spomenico za ministristvo trgovine, da podpre resolucije beograjskega skupnega sestanka.

Prihodnji teden bo v Zagrebu noven sestanek vseh skupin zavarovalcev, na katerem se bodo posvetovali o nadaljnji akciji. Organizacije zavarovalcev posvečajo glavno pozornost vprašanju vrnitve inozemskih rezerv in zahtevajo da se v tem pogledu vrši intenzivnejša akcija. Zavarovalci slednjim zahtevajo, naj se pospeši vladna akcija za sanacijo in da mora biti zadeva rešena pred 28. novembrom, ko poteka sedanja uredba o Feniksovem moratoriju. Zbornica za TOI je društvu javila, da bo njegove težnje z vsem svojim vplivom podpirala.

Društvo si je tudi že uredilo svojo pisarno v Ljubljani in sicer v pisarni tvrdice »Sladkor«, Tyrševa cesta 1a/II, kjer bodo zavarovalcem na razpolago vse potrebne informacije. Društvo je mnogo na tem, da pristopi v njegov krog čim več zavarovalcev, kajti društveni vpliv bo tem večji, čim večje bo število njegovega članstva. Sicer je pa v interesu vsakega Feniksovega zavarovanca, da se včlani, kajti le tako lahko pričakuje, da bodo njegove pravice čimprej uveljavljene. Po sklepu občnega zbora znaša pristopnina in članarina za prvo leto za zavarovalce s policami do 100.000 Din 25, od 10 do 100.000 Din letno 50 Din, za zavarovalce s policami nad 100.000 Din pa letno 100. Vsi društveni funkcionarji so se obvezali, da bodo v društvenih zadevah poslovali brezplačno in brez vsake nagrade.

Neki štajerski sadjar je že pripeljal v akkladiše v Ljubljano večjo količino štajerskih jabolčih jabolč, katere bodo že ob sledečih tržnih dnevih na prodaj po 1.50 do 5 Din, tako da bo trg kmalu zalozen z dobrim in ceninim domačim sadjem.

Ribe so bile cenejše, kakor običajno po petku. V splošnem pa cene rib rastejo na jesen. Cipele so prodajali po 14 Din, ribone po 14 Din, bradče tudi po 14 Din, skrombre in skuše po 12 Din, lignje po 18 Din, tune po 8 Din, ščuke pa po 10 Din kg.

Zima v jeseni

Celje, 16. oktobra.

Zgodnji sneg je pokril visine nad 600 m in je tam večidel obležal smučarski mladini v veselje. Zlasti v Alpah je snežna odeja stabilna in debela, pa tudi sredogorje med 1000 in 1600 m (Menina, Kum, Mrzlica, Golti, Pohorje itd) je odeto v trden, kakega pol metra debel snežen oklep. Celu pri Celjski koči (700 m) je snega dovolj, da

se za silo nasmuča. Vreme je za enkrat ustaljeno in prijetno. Ozračje je zelo ohlajeno (v višinah nad 1000 m pod ničlo). Zato se sneg dobro drži, kar zagotavlja prav dobro smuko.

S planinskih postojank, zlasti iz Mozirake koče nad Mozirko poročajo, da se je smuška sezona takorekoč že pričela in da je dotok smučarjev precejšen, kar v oktobru ni običajno. Smučarji, ki so se s svojimi »dilemami« vrnili s svojih jesenskih pohodov, ne morejo dovolj pohvaliti snežnih razmer, ki vladajo sedaj tam »zgoraj«.

V nedeljo bodo zgodnjo zimo izkoristili pač veli, ki se prištevajo med smučarske »raje« tudi oni, ki so do sedaj oklevali. Če sedimo po ugodnih začetkih, se nam obeta ugodna smuška zima. Trgovci se nanjo pridno pripravljajo in prosijo Boga, da bi jih odškodoval za lansko »slabo« zimo. Predvsem bo treba prodati lanske zaloge. Zastopji pa vedno sledi dobra konjunktura, zato imajo tudi kolarji polne roke dela, da izgotove dovolj smučk za »upajoče« sportne trgovce. Prijeten smuk!

František Langer:

Konjeniška patrola

Ljubljana, 17. oktobra.

To je bil uspeh! Uspeh izredno močne drame in izredno odlične predstave. Da plakajo Čehoslovaki ob spominih na svoje, ki so padli na sibirski anabazi češkoslovaških legionarjev, razumemo; toda ihteli smo pretežni, vsi polni občudovanja in ponosa, da je rodila doba grozot svetovne vojne tudi heroje, Slovenci snoci prav tako.

Langerjeva »Konjeniška patrola« je resnično — kakor piše režiser Bratko Kreft v Gledališkem listu — »za češkoslovaško občinstvo himna in zgodovinska poema o bratstvu in tovarištvu češkoslovaških legionarjev, ali je hkratu himna bojnega prijateljstva, moškega junštva in značajnosti sokolski vzgojenega naroda za vse človeštvo. Sibirski anabaza je dala snovi že mnogim češkoslovaškim romanopiscem in dramatikom za dela visoke umetniške vrednosti, in Langerjeva drama je najmlajša, a najboljše, najmočnejše, že po širni Evropi priznato in občudovano delo češkoslovaške dramske legonarske literature.

Ta drama je kos resnične zgodovine, ki jo je doživel s tovariši v Sibiriji pozni ml. 1919 avtor kot legionarski zdravnik, to je izrekel iz najmlajše češkoslovaške historije, po dejanju idejah in značajnih vseskoz nacionalno češkoslovaška. In vendar je postala po svoji lepoti človečnosti mednarodna umetniška, ki pretresa in navdušuje gledalce prav tako na Dunaju kakor v Zagrebu, v Ljubljani, v Pragi ali kjerkoli. A napisala se je o ti dramji govoro že za debelo knjigo najbolj laskavih ocen.

Osem preprostih češkoslovaških vojakov konjenikov iz ljudstva se je februarja meseca 1919 v strašni zimi zateklo v bedno kočjo sibirskega mužika. Odbili so napad boljševikov, izgubili tovariša in prinesli seboj težko ranjenega Kalasa, bivšega kočijaža. Mužik je porazil konjem kite na nogah in odjahal, da prikljče boljševike, ki naj preženo ali pobijejo Čehoslovake. Tako so zašli legionarji v past, iz katere jih more rešiti le najbližja češkoslovaška četa. Ta pa je na postaji, najmanj pet ur oddaljeni.

Legionarji se pripravijo za odboj. Rama ob rami se bore vsi za vsakega in vsak za vse. Hrepenci le domov, v že svobodno domovino, ne občutijo nikakega sovražstva do Rusov, saj so Rusijo ljubili še pred vojno in so postali kot prebežniki med vojno hrabri in do vseh skrajnosti požrtvovalni bojni tovariši ruske armade. Nečesto se vrtikati v boljševiško politiko in njihov državni prevrat, samo domov hrepene. Toda boljševiki jih ne puste ter jih izkušajo prisiliti, da se jim pridružijo. Saj potrebujejo boljševiški sprotnih voditeljev, hrabrih vojakov in odličnega orožja.

Konjeniška patrola pa ima edino nalogo, da brani magistrale — cesto preko Sibirije — po kateri se umika češkoslovaška legionarska armada tja do morja in ladji, ki jih naj odpeljejo v domovino.

Vsakteri teh osmerih mož se čuti le za neznanca, a prenežno kolese celote in prav nič za lastno individualnost. Ne gre zanj, gre za vo armado in za magistrale, ki ga morajo braniti do zadnjega diha. Zaman so vse blesteče pomudbe boljševiškega odposlanca, zaman vse izkušnje: legionarji ostanejo neomajno zvesti sebi, armadi in domovini. Eden za drugega padajo v resničnem bratstvu, da ostane živ le najmlajši, knjigovodski vajenec, ko končno dospje češkoslovaška pomoč. Prilical jo je baš legionar Strnad, ki je kriv, da je mušik mogel končati konje, a je sam peš preko zasnežene pušave v sinem mrazu odhital na postajo po reševalce.

Sami možki brez vsake ženske, celo brez spominov na ljubezen do žene, v eni sami razbiti in razstreljeni kočji se godi dejanje treh aktov. Toda Langer je znal ne le vzdrževati v gledalca ves čas napetost, nego jo z naskoki od zunaj neprestano dvigati, dogodke kupčičiti, jih privedi z junaki padci posameznikov do vedno novih silnih učinkov ter z obupno samopožrtvovalnostjo Savidlova, ki se vrže z bombami na oblegalce, doseči višek dramatičnosti, ki znaeje tudi najtršo dušo. V trenutku, ko se brani le še najmlajši Sonkup, pa zadoni rog. Strnad z reševalci plane v kočjo, vidi brate mrtve, zaplaka in — zastor pade.

Langer je ustvaril veliko umetniško redke cene s preprosto dikcijo in učinkovito realizmiko, ki poraža. Bratko Kreft pa predstavo, ki smo nanjo lahko ponos-

ni. Že dolgo nismo imeli tako izcizelirane, do vseh potankosti izdelane predstave. Lovar kot kmet četovodja in poveljnik patrola, Potokar kot kočijaž, legionar ranjenec, ki umirajoč še zgrabi puško in strelja, Jan kot knjigovodski vajenec, patrolni kuhar, Jerman, kot Saidl, ki v obupnem strahu pobesni, Sancin kot veseli, nad vse simpatični Hašek, Lipah kot dobrodušni šajavec z dnevnikom o menaži, Drenovec kot požrtvovalni Nedbal in Pianecy kot zastapni, a končno junaki rešitelji poslednjega brata. Strnad: vsi so ustvarili značje krepko, a tudi mehko človeško ter jim gre vse priznanje.

Zelo posrečeno osebnost boljševika Tajožnega posredovalca je podajal Skrbinišek; zopet je vrlo dobro pogodil ruskega dobrega starega ujetnika Bratina, a mlajšega ujetnika zagriženca prav zadovoljivo Veber. Končno je še omeniti epizodno figuro sovražnega mužika, ki ga posebejba Plut.

Po občki ideji in etiki krasno in po predstavi odlično Langerjevo delo je želo pri publiku polno razumevanje in neomejeno priznanje. Tako lahko režiserju Kreftu in vsem sodelujočim igralcem čestitam z globoko zahvalo za veliki umetniški užitek.

Fr. G.

ZVONCI KINO SOKOLSKI DOM v Šiški, telefon 33-87

Razkošna in zabavna opereta

VALČEK ZA TEBE

Camilla Horn, Luis Gravature, Adela Sandrock, Theo Lingea.

Predstave v soboto ob 8. uri, v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9., v ponedeljek ob 8. uri.

V torek:

VEČNO MLADA

Iz Ljutomera

Prijateljem dobre knjige sporočamo, da so Vodnikove knjige že tiskane in da bodo prve dni novembra prišle med svoje bralce, ki jih že težko pričakujejo. Letos nam bo Vodnikova družba poklonila 4 lepe knjige, ki jih še vedno lahko naročite neposredno iz pisarne Vodnikove družbe iz Ljubljane, Knaflejeva ul. 5.

Iz državne službe je odpuščen učiteljica iz Safarskega gčena. Zora Hlad in bo z njenim odhodom petrazredna šola imela le enega učitelja kar nam bodo zamerili tisti, ki so delovali med narodom za priključitev tega kraja k naši banovini.

Iz Celja

Blagoslovitev mestnega zavetišča v Medlogu bo v nedeljo 18. t. m. po maši, ki se bo pričela ob pol 10. v kapelici mestnega zavetišča. Občinstvo je vabljeno, da se udeleži te svetčanosti.

Uršulin sejem. V sredo 21. oktobra bo v Celju letni kramarski in živinski sejem, ki je znan pod imenom Uršulin sejem.

Dve nesreči. V Dobju pri Dranjih je padla triletna kočarjeva hčerka Marija Erjavčeva na travi tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo. V sredo si je 68letna dinarica Amalija Prevrmikova v Vitanju pri padcu zlomila levo roko. Ponesrečenki se zdravita v celjski bolnici.

Policijska racija je bila v petek v Celju. Policija je aretirala okrog 50 beračev in drugih oseb. Arretiranci bodo odpremljeni v domovinske občine, oni, ki imajo kaj na vesti, pa bodo izročeni sodišču.

Celjska »Soča« obvešča svoje člane in prijatelje, da bo za preteklo sredo napovedani sestanek, ki je bil zaradi gostovanja ljubljanske opere odpovedan. neprekljeno v četrtek 22. oktobra v društvenih prostorih v Narodnem domu. Na sestanku bodo poročali delegati o našem kongresu v Zagrebu. Ob tej priliki se moro spomniti tudi koroškega plebiscita in smrti Vladimira Gortana. Za članstvo je udeležba dolžnost, prijatelji pa so vladno vabljani.

Tri prvenstvene tekme bodo v nedeljo 18. oktobra v Celju. Ob 9. dopoldne se bo pričela na Olimpijskem igrišču drugorzredna tekma med SK Laškem in SK Hraščnikom. ob 10. na igrišču Jugoslavije drugorzredna tekma med SK Zalcem in SK Jugoslavcem. ob 15. pa na Glaziji podsvetna tekma med SK Celjem in SK Ravnici iz Maribora, za katero vlada veliko zanimanje. Prvo tekmo bo sodil g. Rein-

precht, drug g. Ocha. popoldansko glavno tekmo pa g. Deržaj.

Nebo lekarniške službe ima do vite-tega petka 23. oktobra lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 17. oktobra, katoličani: Margareta, Mira.
Jutri: Nedelja, 18. oktobra, katoličani: Luka.

DANASNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: V carstvu lutk.
ZKD: »L'equipage« ob 14.15 v Matici.
KINO IDEAL: »Boheme« (Mimi — roman velike ljubezni).
KINO SLOGA: Medeni tedni.
Matineja: »Charlie Chanova skrivnost« ob 14.15.
KINO UNION: Nasmeš sreče. — Matineja: »Skozi puščavo« ob 14.15.
KINO SSKA: Valček za Tebe.
KINO MOSTE: Božanstvena žena.
KINO KODELJEVO: Mačka v vreči.
DRUŠTVO »SOCA« komemoracija ob 20.30 v steklenem salonu restavracije »Zvezde«.

JUTRISNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: V carstvu lutk.
ZKD: »L'equipage« ob 10.30 v Matici.
KINO IDEAL: »Boheme« (Mimi — roman velike ljubezni).
KINO SLOGA: Medeni tedni.
KINO UNION: Nasmeš sreče.
KINO SSKA: Valček za Tebe.
KINO MOSTE: Božanstvena žena.
KINO KODELJEVO: Mačka v vreči.
LUTKOVNO GLEDALIŠČE NA TABORU: »Jurček kroti Indijance« ob 15.30.
DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; — Hočevar, Celovška cesta 62; — Gartus, Moste-Zaloška cesta.

Iz Kočevja

Brezvestnost. Letošnje leto je bilo za naše rudarje res katastrofalno. Rudnik je izgubil toliko državnih dobav, da bi bil skoro reduciran. Le s težavo so ga obdržali v obratu ter tako nudili vsaj nekaterim najpotrebnejšim kočček skromnega kruha. Pa se sedaj ob volitvah najdejo ljudje, ki žugajo tem sestradnim rudarjem čes, da naj gledajo, kaj bo z njihovimi družinami, če ne bodo volili pravilno. Pa recite, ali ni to brezvestno.

Lepo predavanje ZKD v Kočevju. V ponedeljek zvečer sta v okrilju ZKD predavali v hotelu Trst g. Marija Tsurneko Skusek Kondo in njena hčerka gđe Erika. o japonskih in kitajskih običajih, petju, glasi in plesu. Menda še nobeno predavanje v Kočevju ni bilo tako dobro obiskano. Dvorana je bila nabito polna, mnogo ljudi je moralo oditi, ker niso dobili prostora. Predavanje je trajalo skoro tri ure in ljudje so ga poslušali z največjim zanimanjem. Tako lepih predavanj si v Kočevju še želimo.

Sejem. V Kočevju se je vršil sejem v petek 16. t. m. Med drugim je bilo na trgu tudi nekaj krompirja in sadja. Jal bolka so prodajali po 2 do 3 Din kg. Sejem je bil prav živahen. Velikih kupčij pa seveda ni bilo, ker pač zelo primanjkuje gotovine.

Iz Ptuj

Zračni napad na Ptuj. Od 17. do 20. t. m. bodo nad Ptujem vaje zračnih napadov in sicer ena dnevna in ena nočna vajo. Prebivalstvo opozarjamo, naj se strogo drži odredb varnostnih organov in naj ostane med vjami doma, odnosno na za to določenih krajih.

Sreča v nesreči. V četrtek se je odpeljal g. Rasteiger Edvard v družbi dveh gospodov z avtomobilom proti Mariboru. Na Hajdini, v bližini bivše gostilne Grabar, je hotel prehiteti kmečki voz, ko je od nasprotne strani privozil tovorni avtomobil. Oba avtomobila sta hotela še v zadnjem trenutku preprečiti katastrofo, vendar je bilo že prepozno. Karambol je bil neizogiben in sunek je bil tako močan, da sta prednja dela obeh avtomobilov zmečkana. Oba lastnika avtomobilov trpita okoli Din 30.000.— škoda. Kdo je zakrivil nesrečo, bo dognala proiskava, K sreči so ostali vsi potniki nepoškodovani.

Električno uro na mestnem magistratu, ki že delj časa stoji, jo sedaj popravljajo. Popravilo je prevzela znana tvrdka Siemens.

Napad. Ko se je vračala te dni domov posestnikova hči Marija Stumberger iz Sv. Barbare v Halozah, ki jo je na cesti napadel nek delavec, ki jo je tako močno udaril, da ji je zlomil levo roko. Stumbergerjeva je morala v bolnico, napadalca pa iščejo orožniki.

Spert. V nedeljo se bosta preizkusila na igrišču SKP novoustanovljeni sportni klub »Slavija« iz Maribora in SKP

ŠAH

Šahovski klub Triglav obvešča vse člane in prijatelje šaha, da prične v torek 20. t. m. z rednim delovanjem. Prva prireditve bo prvenstveni turnir za naslov klubovega prvaka za leto 1937. Ker bo turnir razdeljen v glavni in izločilni turnir, imajo pravico udeležbe poleg dosedanjih igralcev ki še nimajo potrebne kvalifikacije, tudi vsi novo prijavljeni člani. Prvo moštvo Triglava je la mesec odigralo po nalogu Slovenske šahovske zveze že tri prvenstvene matče z ljubljanskimi šahovskimi klubi in v obeh zmazalo v visokim rezultatu. Rezultati so sledeči: v prvem kolu s šahovskim klubom Lovšin v razmerju 7 in pol, v drugem kolu s šahovskim klubom Omladin s 7; in v tretjem kolu s šišenskim Šah klubom z 8:0. Trenotno vodi v ljubljanski tabeli moštvo Triglava z 22 in pol točkami in pričakuje, da bo v težkih borbah, ki ga še čakajo častno odrezalo.

Strokovni tečaji društva

„Probude“

Tečaji visokošolskega značaja za moderno slovensko umetnostno industrijo

Ljubljana, 17. oktobra.

Da zadovolji množični želji naše umetnostne industrije in da častno zaključijo 15-letnico svojega obstoja, namerava društvo umetnikov, industrijcev in trgovcev »Probuda« v Ljubljani prirediti strokovne tečaje, v katerih se bo gojilo izključno izdelovanje osnutkov v pravih oblikah in barvah, ki naj služijo za podlago moderni slovenski umetnosti industriji, ki jo hočemo oživitviti. Tečaji bodo imeli visokošolski značaj, ker se bo zahtevalo od udeležencev enaka predizobrazba kot za akademije za umetnost in umetnostno obrt ne šole. Trajali bodo od 16. novembra 1936 do 16. februarja 1937. Pouk na tečajih bo celodnevni. Pogoji za sprejem: Vsak udeleženec se mora podvreči strogemu sprejemnemu izpitu. Odločevala ne bodo spričevala, temveč upštevala se bo le usposobljenost kandidata, predvsem njegov smisel in čut za poglobitev v domačo umetnostno industrijo. Absolventi tečajev prejmejo frekvenčno potrdilo s klavzulo o sposobnosti.

Posebni nameni tečajev: 1) Naša umetna industrija, ki je brez prave orientacije, naj se vrne k čistim virom ljudske bitnosti, ki se izražajo v ljudski umetnosti. Iz teh virov naj se črpajo zamisli za izdelovanje novih oblik in naj se na ta način prične ustvarjati moderna slovenska umetna industrija, katere izdelki bodo odgovarjali našemu narodnemu mišljenju in čutenju; 2) umetnikom in dijakom, ki si iščejo ekzistenco, naj se omogoči, da se udeležujejo na podlagi umetnostne industrije; 3) v obratih umetnostne industrije delujočim, ki so že praktično usposobljeni, naj se potom tečajev da prilika, da si pridobijo posebno kvalifikacijo za ustvarjanje samostojnih osnutkov v domačem duhu; 4) ustvarijo naj se predpogoji za ustanovitev slovenske umetne industrije za eksport.

Tečaj stavbne stroke

Društvo »Probuda« priredi za člane svojega gradbenega odseka tudi celodnevni tečaj stavbne stroke za preobrazbo modernega podeželskega stavbarstva Slovenije; tečaj bo od 20. februarja do konca marca 1937. Število udeležencev je omejeno na 40.

Posebni nameni tečajev je globlje spoznavanje našega domačega podeželskega stavbarstva. Iz danih podeželskih objektov naj se črpajo zamisli za novo slovensko podeželsko stavbarstvo, ki bodi sicer prilagojeno potrebam sedanjega časa, vendar pa naj odgovarja našemu narodnemu mišljenju in čutenju.

K temu namenu spada tudi, da udeleženci v praksi, ki nameravajo v prihodnji sezoni morda graditi objekte v tem duhu, lahko prinesejo že izdelane načrte s seboj v strokovno oceno odnosno v potrebna korekturna navodila; če načrtov ne nimajo, jih lahko izdelajo v tečaju pod vodstvom. Udeleženci dobe frekvenčno potrdilo s klavzulo o usposobljenosti.

Za izvedbo tega programa so določeni naslednji strokovnjaki: Gaspari, ing. arh., Grebenc, prof., Gorše, akad. kipar, Kanoni, ing. arh. Maleš, akad. slikar, Mercina, str. učitelj, Ogrin, ing. arh. Sajevec, akad. kipar, Sever, akad. medaljer, prof. Šmekar, umetniški slikar in grafik, Santel, prof., Šubič, akad. slikar, prof., Tominc, prof., Ušnik, strok. učitelj Vahter, umetniški kipar.

Končno bo prirejena ob sklepu tečajev v Ljubljani javna razstava s predavanji. Za širše populariziranje narodne ideje in za pobudo skupnega sodelovanja je v načrtu, da se ta razstava s predavanji podaljša v potujočo razstavo po krajih Slovenije, morda tudi do Zagreba in Beograda, v svrhu medsebojno vzpodbudnega tekmovanja in ustanovitve državne zveze »Probuda«. Absolventom se vrnejo vse v tečajih izvršene in razstavljene risbe po zaključku te razstave.

Prijave za sprejem v oba tečaja je poslali: A. Za industrijski tečaj najkasneje do 1. novembra 1936 B. za stavbni tečaj pa do 1. februarja 1937 na naslov: »Probuda«, Ljubljana, Tehnična srednja šola. Za morebitna nadaljna pojasnila po osebni zahtevi je priložiti frankirano kuverto z naslovom.

Opomba uredništva

Razveselivo in mnogo obetajoče je dejstvo, da se je ob vodilni ideji združilo toliko umetnikov in strokovnjakov in ravno to daje upravičeno upanje v uspeh omenjenih tečajev.

Naša umetna in stavbna obrt stoji spričo sistematičnega pospeševanja v tehničnem pravcu na visoki stopnji. Zal pa se je do slej estetsko umetnostna stran v smislu modernega podajanja domačih oblik in barv skoro povsem zanemarjala. Zaradi tega smo danes — morda še v večji meri ko pred svetovno vojno — navajeni na ljudstvu nerazumljivo in nedostopno tujo umetnost. Tu je torej temeljito vodstvo v gori omenjenem smislu povsem na mestu — da celo nujno potrebno. Zato zaslužijo tozadnevna stremjenja društva »Probuda« splošno priznanje in vsestransko podporo.

Živilski trg

Ljubljana, 17. oktobra.

Živilski trg je v znamenju pozne jeseni. Največ je zelenjave, cene se pa kljub temu drže. Po prvem zelenju je nastala precejšnja škoda tudi po zelenjadnih vrtovih in zaradi tega se zelenjava ni tako pocenila, kakor bi bilo glede na obilico potrebno.

Krompir prodajajo od 0.75 do 1 Din, zeljane glave po 0.50 do 1 Din, kisljo repo po 2 Din kg, kisljo zelje po 2—2.50 Din. Vse vrste zelenjava za juho je po 6 Din kg.

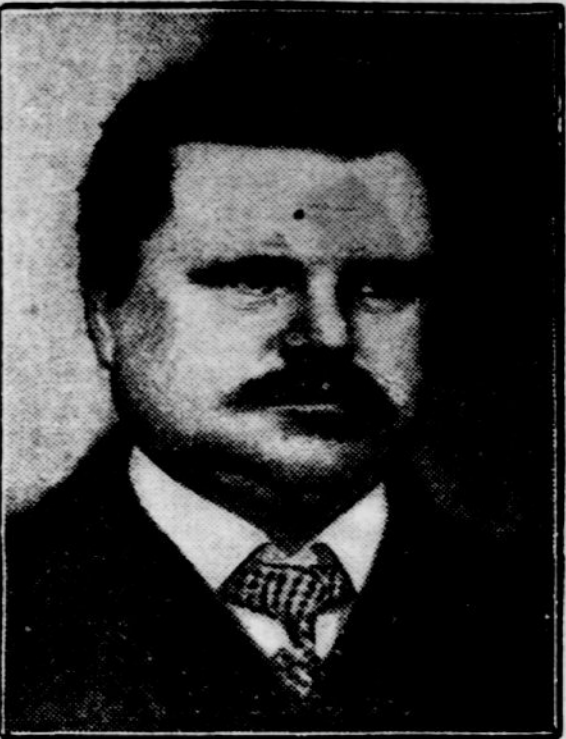
Sadja je bilo na trgu precej, zlasti hrušk in jabolč. Zelo malo je še domačega grozdja, ker je neugodno vreme v prvih dneh tega meseca oviralo dozorevanje. Domače grozdje, ki ga je bilo prav malo, so prodajali po 3 Din kg. Več je bilo na trgu smedevskega grozdja, ki je po 5—6 Din kg. Jabolka so po 2—6 Din, hruške po 4—6 Din, domač kostanj po 2—3 Din, štajerski kostanj po 5 Din. Precej domačega kostanja so prinesli na trg iz okolice Metlike. Več domačega grozdja je bilo danes na razpolago na šentjakobskem trgu, kjer ga prodajajo Belokranjci, ki spadajo že pod Savsko banovino. Na glavnem trgu ga ne smejo prodajati, ker tudi našim prodajalcem sosedna banovina ne dovolji, da bi prodajali svoje blago na primer na glavnem trgu v Zagrebu. Belokranjci so prodajali domače grozdje po 4 Din.

Gob ni bilo na trgu. Surovo repo so prodajali po 1 Din, karfiolo po 8 Din, jajca po dinarju. Cene jajc torej rastejo. Neka kmetica, ki je imela največ, jih je dajala 14 za 10 Din. V splošnem rastejo cene za zelenjavo, prav gotovo bo zelenjava dražja, če bo vreme slabo ali če bo spet začelo snežiti.

Češpelj skoraj ni več na trgu. Manjšo količino tega sadja, ki pa ni več prvovrstno, so prodajali po 4 Din. Cene surovega masla so ostale neizpremenjene, prodajajo ga po 22 do 28 Din, sir pa po 6 Din. Pocenila se je pa čebula, prodajali so jo po 1.50 Din, pred kratkim je stala še 2—3 Din.

Dr. Janko Šlebinger 60 letnik

Ljubljana, 17. oktobra. Neumorno delavcu, stoječ vedno v spremstvu našega kulturnega in nacionalnega dela, bo praznoval v ponedeljek g. dr. Janko Šlebinger, upravnik-bibliotekar drž. licejske knjižnice 60-letnico svojega rodolovskega življenja.

Dr. Janko Šlebinger se je rodil 19. oktobra 1876 v trdnji kmečki hiši pri Sv. Ani na Krembergu v Slovenskih goricah. V ljudsko šolo je pohajal doma, nato pa je odšel na gimnazijo v Maribor, kjer je že kot srednješolec kazal veliko veselje do leposlovne umetnosti. Svoje prve pisanje je pisal v Marjanovičevu »Novo dobo«, ki je izhajala v Zagrebu in ki ji je bil tudi urednik slovenskega dela. Zmislil je lepo knjigo je dobil že v dijaškem semenišču, v katerem je zavzel za takrat mesto knjižničarja. Po maturi 1. 1899 se je vpisal na filozofsko fakulteto na dunajski univerzi in v svojem nagnjenju primerno študiral slavistiko in germanistiko. Pridno je poslušal predavanja, predvsem profesorjev Jagiča, Jirečka in Murka. Dne 21. julija 1903 je bil že promoviran za dok-

torja filozofije. Kot profesor je služboval dve leti na II. drž. gimnaziji v Ljubljani, štiri leta na gimnaziji v Novem mestu, na ljubljanski realki pa 16 let, od 1. 1909 do 1925. V časih pred vrstom je doživljal profesor dr. Šlebinger na realki briske preizkušnje, pa tudi težka razočaranja. Vnet Slovenec in Jugosloven, kakor je vedno bil, je bil na zavodu takorekoč konzul slovenskih realcev, zaradi česar so ga njegovi slovenski dijaki ohranili v najlepšem spominu.

Ob koncu 1. 1926 je bil imenovan za upravnika drž. licejske knjižnice, kjer je še prav prišel v svoj element, ko je postal v tej najstarejši javni knjižnici, naslednik svojih predhodnikov Frana Levstika, Luke Pintarja in drugih.

Dr. Šlebinger je že kot dijak prevzel nalogo, da modernizira dotedanjo slabo registracijo slovenskega književnega dela. Dr. Šlebingerjevi bibliografski zapiski so postali neprecenljivi pripomočki za slovensko znanstveno delo, posebno za filologijo, literarno zgodovino, folkloro, zgodovino in geografijo. To delo je dr. Šlebinger opravljal kot sodružnik pri bibliografiji del. V. Oblaka ter bibliografijah o slovenskem jeziku, literaturi, etnografiji in zgodovini. Glavno delo dr. Šlebingerjevo je Slovenska bibliografija za 1. 1902 do 1906 v Zbornikih Slovenske Matice od 1. 1903 do 1907 ter knjiga Slovenska bibliografija za 1. 1907—1912. Ni pa mogoče naštetih vseh jubilarntovih del in komaj vseh časopisov ter revij, pri katerih je sodeloval in še dodeluje. Njegovo strokovno mnenje se uvažuje v polni meri pri vseh založbenih organizacijah, na delu pa je pri vseh naših kulturnih organizacijah. Z redko pridnostjo je uredil nebroj knjižnih del slovenskih pisateljev in s premo črto zarisal svoje ogromno delo v slovensko literaturo.

K 60-letnici vedno delavnega in vedrega jubilarnta naše iskrene čestitke, dr. Šlebingerju neumornemu slovenskemu kulturnemu delavcu še mnogo let v sreči, veselju in novih uspehih!

V spomin dr. Janžetu Novaku

Ljubljana, 17. oktobra. Pod farno cerkvijo v Notranjih Goricah je skromen grob, v katerem počiva dr. Janžet Novak, znan borec iz vrst »Preporoda« in popularni kmetijski socialni reformator. Njegova življenjska borba in tragedija sta znani skoraj sieshernemu našemu naprednemu in kmečkemu človeku in zato ni čuda, če

bodo ob drugi obletnici njegove smrti jutri proslavili njegov spomin in mu sredi Notranjih Goric vsadijo spominsko lipo — v spodbudo drugim, mlajšim generacijam, naj slede njegovemu zgledu in delajo za narod tako, kakor se je znal žrtvovati pok. Janžet Novak.

Ljubljanski pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet bo s domačim društvom v Notranjih Goricah in v Podpeči priredil ju-

tri dopoldne v Notranjih Goricah Janžetov tabor. Ob 9. uri bodo za njegov pokoj v farni cerkvi čitali zadušno mašo, nato pa se bodo delegacije raznih društev s svojimi prapori poklonile na pokojnikovem grobu. Od 11. do 12. ure bo sledilo odkritje spominske plošče na rojstni hiši pok. dr. Janžeta in bo imel ob tej priliki slavnostni spominski govor njegov bivši sodelavec, znan ljubljanski odvetnik g. dr. Viktor Maček. V prvih popoldanskih urah se bo tabor nadaljeval in bodo po govori predsednika Zveze g. Kronovška in še nekaterih drugih funkcionarjev vsadili sredi vasi Janžetovo spominsko lipo. Tabor se bo nato nadaljeval in bo ob 3. na stop društvenega naraščanja s simboličnimi vajami, končno pa bo sledila tekma tesačev, članov Društva kmetijskih fantov in deklet iz Podpeči. Pri prireditvi sodelujeta tudi pevska zbor »Brazdac« iz Ljubljane in Društva kmetijskih fantov in deklet iz Nove vasi na Blokah.

Za Ljubljance bo odhod iz Ljubljane ob 8. izpred nebotičnika z avtobusom ali pa z rednimi potniškimi vlaki, povratek pa tekom popoldneva z avtobusom ali vlaki.

Poleg spominske plošče na Janžetovi rojstni hiši in poleg vsaditve spominske lipe bodo kmetijski fantje in dekleta skupno z omladinco »Brazdec« odkrili na Janžetovem grobu tudi spomenik, da bo v kamen vklesana beseda izpovedala v jeziku mrtvih skromno zahvalo borcem v grobu. Spomenik, ki je zgrajen po načrtu inž. arhitekta Omahna in ki je vanj podobno kladivarja vklesal akad. kipar Savojie, je zgradil kamnoseški mojster Novak iz Št. Vida.

Ljubljanci in okoličani naj se s števili obiskom proslave oddolže pok. Janžetu za njegovo veliko ljubezen do našega kmetijskega človeka.

Glede jesnika je avtor oral ledino in v svesti si, da ni tako, kakor bi moralo biti glede slovenskih strokovnih izrazov in znanstvenega stila, je v predgovoru prosil, naj se filologi ne razburjajo čez mere. Kljub temu je tudi v tem pogledu njegova knjiga dragocen prispevek k spopletenju našega znanstvenega jezika.

Prepričani smo, da bodo vsi, ki jim bo ta prva učna knjiga kemije potrebna, sešli po nji, saj je cenejša kakor so nemške z odgovarjajočo vsebino. Dragocen pripomoček in vodnik v stroki, ki jo obravnava, bo ta knjiga lahko vsem našim zdravnikom, srednješolskim profesorjem, farmaceutom, absolutom naše univerze v tej stroki in znanstvenemu naraščanju naše univerze

Iz Višnje gore

Zupna cerkev je dobila nov oltar. Zupna cerkev sv. Tihna je končno dobila nov oltar. Splošno priljubljenemu župniku Francu Vidmarju je mnogo na tem, da olepša našo župno cerkev in stori, da je veliko dobrega, čeprav je pri nas šele kakih 7 let. Poskrbel je za nove hrastove klopi, dal je namestiti okrog 40 električnih žarnic v glavnem oltarju in še marsikaj drugega. V nedeljo je po škof g. dr. Rožman ob številni asistenci blagoslovil novi oltar. To je bil za našo župnijo lep praznik, ki je privabil kljub slabemu vremenu mnogo ljudi tudi iz sosednjih župnij. Farani so g. župniku za njegovo požrtvovalno delo hvaležni.

Lilian Harvey in Willi Fritsch na zatožni klopi

Ljubljana, 17. oktobra. Naša slika dokazuje da je naša vest resnična! Prijatelj oboževanega ljubavnega para so gotovo že v skrbeh za svojo ljubljeno. Kaj sta neki zakrivila, da so ju postavili pred stroge sodnike? Ali se pa nameravata morda ločiti, kajti splošno se govori, da sta Fritsch in drobno nežna Harvey srečen zakonski par. Ne, ločiti se ne nameravata, temveč za nekaj mnogo hujšega in neprijetnejšega gre v tem primeru. Za kaj prav za prav gre in kako se bo končala ta neprijetna afera, zaradi katere so ju posadili na zatožno klop, boste pa videli in slišali doma pri premieri in jugoslovanski krstni predstavi filma »Nasme sreče« (Glücksfinder) v kinu »Union«.

ravata, temveč za nekaj mnogo hujšega in neprijetnejšega gre v tem primeru. Za kaj prav za prav gre in kako se bo končala ta neprijetna afera, zaradi katere so ju posadili na zatožno klop, boste pa videli in slišali doma pri premieri in jugoslovanski krstni predstavi filma »Nasme sreče« (Glücksfinder) v kinu »Union«.

Življenjski jubilej

Ljubljana, 16. oktobra. V krogu svoje družine je te dni proslavila 70-letnico rojstva ga. Ana Potokarjeva, vdova po mestnem policijskem nadstražniku v Ljubljani. Sedem križev je ni upognilo, čeprav ji usoda v življenju ni bila naplonjena; od 13 otrok jih je umrlo 10 in zdaj živi samo še dve hčerki in sin Milan, znani telovadec Ljubljanskega Sokola. Kljub vsem težavam in bridkostim v življenju pa je bila jubilarntka vedno bodrega značaja in taka je tudi še danes.

Ga. Potokarjeva je bila tudi vedno odkrita gaja naprednega mišljenja in kot taka je že 40 let tudi zvesta naročnica našega lista. K jubileju tudi naše iskrene čestitke z željo, da bi jesen svojega življenja preživela v najlepšem miru in zadovoljstvu.

Z Jesenic

Potrjena kandidatna lista. Sodišče je potrdilo narodno socialno gospodarsko listo z nosilcem g. dr. Ernestom Rekarjem na čelu. Na listi so imena treznih mož in dobrih gospodarjev in to iz vseh slojev prebivalstva.

Sokolski družabni večer. V sredo zvečer je bil v Sokolskem domu zopet družabni večer v zvezi s predavanjem. Predavatelj g. Vekoslav Bučar iz Ljubljane nam je poročal o lepih vtisih, ki jih je doživel na potovanju po Bolgariji. S številnimi skopičnimi slikami nam je predložil naravne lepote bolgarske zemlje ter življenje naroda na podeželju in v mestih. Omenil je tudi stremljenje bolgarskega naroda po gospodarskem, kulturnem in nacionalnem zbliznanju z Jugoslavijo. Z željo, da bi se zabrasila žalostna preteklost in gradila nova pota, ki bi vodila oba slovanska naroda v lepšo in srečnejšo bodočnost. Predavatelj je bil za svoja lepa izvajanja nagrajen z viharnim aplavzom. Predavanje je bilo s strani sokolskih pripadnikov in prijateljev Sokola zelo lepo obiskano. Osobito delavstvo je bilo močno zastopano, dokaz da društvo dobiva v delavskih vrstah vedno več dobrih prijateljev.

Pobalinstvo. V eni zadnjih noči je nekdo podrl meje in klopi in odnesel ves les iz znanega shajališča jeseniških upokojencev »Monte Carlu«. Na tem prepletem, mirnem in solnčnem kraju so si ubogi upokojenci napravili enize in številne klopi, da tu v miru in zadovoljstvu preživijo svoje proste ure v jeseni in zimi svojega življenja. Tu so imeli svoj parlament, tu so se pogovarjali o nekdanjih lepih in tožili o sedanjih slabih časih ter so se dan za danom shajali in so kvartali za fiziol, gumba in pare ter roki marsikatero okroglo in prijetno. Pa ti pride brezsrčni ali lakomen človek, ki v eni noči vmeši vse, kar so stari, ugledni možje s trudom napravili v letih. Tak brezsrčnež zasluži eksperimentalno kazen.

Da se ne pozabi. List »Na mejah«, ki izhaja na Jesenicah, je poročal, da je jeseniška občina sprejela v svoje občanstvo cigane in ljudi brez obstojnosti. Zavrnila pa je prošnjo g. dr. Franceta Bergelja, priljubljenega in obče spoštovanega zdravnika, ki je hotel, da bi ga sprejeli v občinsko

zvezo. Da bo jeseniška javnost pravilno informirana, omenjamo, da sedanja občinski odbor ni podelil občinske domovinske pravice nobenemu ciganu in tudi noben cigani ni za njo prosil. Res pa je, da so si cigani v občini avtomatično pridobili domovinsko pravico, ker jih prejšnji brezbrizni občinski odbori niso nikoli preganjali. Kdo pa je dolga leta na občini vedril in oblačil, pa je vsakemu domačinu dobro znano. Ko je bilo pred dolgimi leti ljudsko štetje, ni nihče pognal ciganov v njih domovno občino, temveč so bili v seznam vpisani kot domačini. Kdor nad 10 let biva v občini, si pridobi občanstvo avtomatično, kdor prebiva eno ali pol drugo leto v občini, ga občinski odbor lahko sprejme ali pa tudi zavrne. To je prerogativa občinskih odborov, ki si je ne dajo od nikogar vzeti. Bajko o podelitvi domovinske pravice ciganom, si vsištevir lista »Na mejah« lahko zatakne za kloboč.

Iz Trbovelj

Nedeljake prvenstvene tekme. Odkar si je priboril prvak rudarskih revirjev SK Amater I. razred, ne mine nedelja, da ne bi nastopil na svojem igrišču proti kakemu prvotrazrednemu klubu. Razumljivo, da vlada radi tega za tekme SK Amaterja zlasti med sportnim občinstvom naše doline veliko zanimanje. Zanimivo je zlasti dejstvo, da SK Amater v borbah proti prvim moštvom na tujih igriščih običajno podleže, na svojem igrišču pa alchemerna rivala premaga. Tako nastopi v nedeljo, 18. t. m. popoldne proti I. razrednemu celjskemu SK. Olimpu v prvenstveni tekmi. Doselej je stanje prvenstvene tabele za SK Amaterja ugodno in po dosedanjih rezultatih prvenstvenih tekem sodeč, utegne v prihodnjih nedeljah odpraviti še nekaj rivalov, ter če ne zmaga, se vsaj plasirati na precej visoki točki I. razreda. — Dopoldne v nedeljo bo pa tudi prvenstvena nogometna tekma in sicer za lokalno prvenstvo med SK Retjem in SK Zagorjem. Ta tekma bo ob 10. uri na igrišču SK Trbovlja.

Lukežev sejem bi moral biti na Lukežev 18. t. m. v Trbovljah, kakor običajno vsako leto. Ker pa je 18. t. m. nedelja, je preložen na ponedeljek, 19. t. m. Lukežev sejem je v Trbovljah že stara tradicija, zato je med prebivalstvom zanj precej zanimanja, zlasti, ker prihaja na ta sejem v Trbovlje tudi iz drugih krajev mnogo obrtnikov, zlasti prodajalcev suhe robe, zimске obleke in obutve, mnogo pa tudi žvinskih trgovcev in mesetarjev ter mesarjev, ker je žvinskih in kramarski sejem.

Riševalna vaja. Danes popoldne je odbor za obrambo proti napadom iz zraka organiziral na Vodah pred rudniških gasilskim domom veliko vajo. Nastopilo je reševalno moštvo v maskah, ki je markiralo reševanje prizadetih po plinskem napadu, reditelji pa so urejali promet na glavnih točkah med namišljenim zračnim napadom. Zanimivo so bile zlasti vaje o izolaciji okolice, kjer je padla iz zraka plinska bomba. Rudniška sirena je avizirala v dolgih signalih namišljen prihod »sovražnih letal«, prav tako pa je koncem vaje sporočila prebivalstvu, da je »nevarnost minila«. Tekom prihodnjih 14 dni pa pridejo nad Trbovlje v resnici letala, ki bodo metala plinske bombe za solzenje, in kakor je današnja pripravljajna vaja pokazala, bo tudi »resnična« vaja popolnoma uspeša.

Koncert Jazz-kvarteta »Runa«. Tukajšnje Društvo rudniških nameščencev je že pred leti ustanovilo svoj pevski odsek, ki se je pozneje pretvoril v samostojno pevsko društvo rudniških nameščencev. Društvo ima v svojih vrstah odlične pevce, ki so si že na mnogih turnejah sicer naš domovine s svojo lepo pesmijo pridobili sloves. V okviru tega pevskega društva pa se je lani ustanovila še ena manjša glasbena enota in sicer pevski Jazz-kvartet, ki je glasbena tvorba

svoje vrste. Ta kvartet poje po melodijah moderne Jazz-glasbe z razliko, da je Jazz-godba instrumentalna, dočim poje ta pevski Jazz-kvartet pesmi po melodijah Jazz-godbe. Povsod, kjer je ta pevski četvorica dosej nastopila, je bila sprejeta z občudovanjem, ker je pevski Jazz pri nas novost. Kvartet je pred meseci nastopil tudi v ljubljanskem radiu, tako da so ga naši radio-poslušalci že imeli priliko slišati. — Drevi ob 20. prireditvi pevski Jazz-kvartet v dvorani sokolskega doma koncert, pri katerem bo sodeloval tudi znani dipl. virtuos g. Plich s harmoniko.

Tržne cene. Včeraj na plačilni dan je bilo na tukajšnjem živilskem trgu izredno živahno. Kmetje z Bučke in Studencev so na številnih vozeh pripeljali krompir, repo, prešiče in sadje na tukajšnji trg. Zlasti mnogo je bilo prešičev, od najmanjših preko srednjih do pitanih. Cene so bile pa zelo različne. Neki kmet je prodajal 6 tednov stare pujske po 80 Din, drugi 9 tednov stare po 230 in tretji 10 tednov stare po 215 Din. Toda izkazalo se je, da ljudje živali ne kupujejo ne po velikosti in ne po starosti, marveč po pasmii, kajti naši ljudje prav dobro vedo, katera pasma je za pitanje ali pa rejo najboljša. Bilo je tudi nekaj vozov starejših prešičev in sicer največ 6 mesecev starih, ki so jih prodajali po 460 do 500 Din. Mnogo je bilo tudi krompirja, ki pa ni bil posebno lep. Prodajali so ga po 20 Din mernik. V tržnih lopah je bilo pa malo prodajalk in še manj kupcev, ker je bil redni tržni dan prav za prav včeraj, ko je bila sreda. Kmetice so jajca ponujala po 9 do 10 za kovača, grozdja pa je bilo po 4 do 5 Din kg. jabolka po 3 do 4 Din, isto ceno imajo tudi hruške. Tudi zelja je že mnogo na trgu. Manjše glave so po 0,75 do 1 Din, lepše pa po 1,50 Din. Cena slanini pa se je podražila. Tako so prodajali danes na mestnih stojnicah debelo slanino brez kože po 17 Din kg. II. vrste slanino s kožo pa po 15 Din. Teletina je po 12 Din, svinjina po 12 Din, govodina pa po 8 Din, seveda I. vrste. Suho svinjsko meso (kare) pa je po 17 Din.

Dvoglava kača poginila

Kočevje, 16. oktobra. Dvoglava kača, ki jo je imel g. profesor Uršič in ki je bila v Kočevju prinesena iz Smuke, je poginila. Žival, katero je g. prof. negoval z vso skrbjo, je bila zelo živahna ter je rada pila mleko. Ravnanj so z njo res lepo, kot s pravo zaklato kraljčino, saj so jo še celo kopali v mlajši vodi. Kača je postala zelo prijazna in posebno prijetno se je počutila, če jo je kdo gladil po hrbtu. V početi, v kateri je pribivala, je imela med kamenjem skrivališče, kamor se je rada zatekala. Je pa včasih tudi ušla iz svoje posede, da se je plazila po sobi.

Zanimivo je bilo opazovati kačo pri jedi. Jedla je z obema glavama, tudi požirnila sta pri tem funkcionalna oba. Kazalo pa je, da ima samo eno drobovje, ker se je pod požirnilom znatno zožila. Kača je vznemljena v Kočevju veliko pozornost in ljudje so jo hodili gledat od vseh strani. Škoda le, da se ni še bolj razvila in da ni dalj časa živela. Sedaj bo za zvedave oči pripravljena v posodi s špiritom, kjer pa gotovo ne bo več tako zanimiva kakor je bila živa.

Telovadni tečaji za mladino

Ljubljana, 17. oktobra. Kakor za odrasle, tako se vrše tečajji fiziološke telovadbe tudi za mladino in to za dečke in za deklice. Tečaje vodijo samo izkušeni strokovnjaki, pedagogi, ki dovolj dobro poznajo potrebe takih mladih prijateljev telovadbe. V te tečaje so sprejemajo otroci do 16. leta vžbanje se vrši večji del v obliki iger, tako da vse fizično delo napravljaja malim poleg koristi še obilo zdravega razvedrila.

Potreba po teh mladinskih tečajih se je čutila že dalje časa, zlasti še, ker šolska telovadba v počitniškem času ne more pri kolektivnem delu nuditi mladini vse ono, kar potrebuje tak mlad organizem. Na kake posebnosti rasti ali druge nakaze se pa obče ne more ozirati. Mnogo pa je šolske mladine, ki dobrot telovadbe sploh ne uživa, a stariji sami si v tem ne vedo pomagati z dečo.

V tečaje se sprejemajo tudi otroci, ki imajo slabo telesno držo, preobilo težo, pomaknjivo gibčnost itd. Tečajji se vrše vsak ponedeljek in petek popoldne. Prijave in razdelitve v oddelke ob teh dveh dneh v telovadnici na realni v Vegovi ulici od dveh do štirih popoldne. Ker bo število tečajnikov vsled odmerjenega časa omejeno posepilite s prijavo. Vedstvo tečajev.

Prva učna knjiga kemije

Po 16 letnem obstoju slovenske univerze je izšla v samozaložbi docenta za medicinsko kemijo dr. Lad. Klince

Ljubljana, 17. oktobra. Neki starejši in izkušenejši tovariši docenta za medicinsko kemijo na naši univerzi dr. phil., techn. in inž. chem. Ladislava Klince je le — temu ob neki priliki rekel, da je treba imeti pač velik pogum za izdajanje knjige kemijske stroke v slovenski. Dr. Klince je res zaman iskal založnika za svojo knjigo »Praktikum anorganske, organske in medicinske kemije« in izdal jo je v — samozaložbi. Le na ta način je mogla iziti prva učna kemija po 16 letnem obstoju slovenske univerze. V predgovoru pravi avtor: »Če je imel narod pogum, ko je snoval svojo univerzo, ga moramo imeti tudi mi, ki tam poučujemo.«

Avtor te knjige docent Ladislav Klince je mlad učenjak, ki ga pozna in prizna že mednarodni svet znanstvenikov. Srednjo šolo je naredil v Ljubljani, in sicer realko. Potem se je posvetil kemiji. Kmalu je postal asistent na tehnični fakulteti. Glede znanstvene kapacitete je docent Ladislav Klince naravnost fenomen. Po diplomu na tehniko si je pridobil še tri doktorate. Ne obvlada samo svoje stroke, v kolikor gre za že dognane izsledke in spoznanja, temveč je ustvarjaljoč znanstvenik. V njegovi knjigi so poglavja, ki obravnavajo njegove lastne znanstvene izsledke na področju medicinske kemije. V mednarodnem svetu je znan kot specialist za masleno kislino (butirati). Bil je prvi Jugoslovan, ki je lani predaval pred odličnim forumom strokovnjakov iz vsega sveta v takozvani »Eliški kemije«. To predavanje je izšlo v francoski strokovni reviji za kemiko. Pri najzadnjem znanstvenem raziskovanju je stal dopis-

nik, tako objavljajo njegove strokovne članke »Biochemische Zeitschrift« in »Zeitschrift für Nahrung und Genussmittel« v Berlinu, znanstvena revija Društva za biološko kemijo v Parizu, znanstvene revije v Lipskem in na Dunaju itd.

Za njegova dela se zanimajo znanstveniki iz Italije, Nemčije, Madžarske, Švice in Sovjetske Rusije. L. 1934. so ga poklicali v Curih, kjer je z domačimi kemiki proučeval kemijske probleme, ki se tičejo takozvanih silo kemije. Lani pa je proučeval biokemijske probleme na agronomskem inštitutu v Parizu. Praktičen del njegove knjige je plod desetletne laboratorijske prakse in je urejen po vzoru najboljših medicinsko-kemičnih inštitutov, katerih delovanje in ustroj je imel priliko spoznati v teku svojih študij v inozemstvu, in sicer v Amsterdamu, Berlinu, na Dunaju, v Gradcu, Heidelbergu, Londonu, Parizu, Tübingenu in Curihu.

Vodilna misel docenta pri izdajanju knjige in katero je izrazil v mottu svoje knjige, je misel, ki jo je izrazil prof. dr. Janez Plečnik v svojem »Repetitoriju anatomije«: Dajati narodu elemente je pot, ki bo narod vodila k ustvarjanju! Knjigo je napisal z željo, da pospeši uredništev naprov svojega učitelja rektorja naše univerze prof. dr. Maksa Smecka za priznanje medicinsko-kemičnega zavoda na naši univerzi de ture. Organski in medicinski del knjige sta spisala skupaj z docentom dr. Albinom Selikarjem. Pri sestavljanju praktičnega je avtor črpal iz obilnega teoretičnega in eksperimentalnega izkustva tega našega odličnega fiziologa.

Šlager sezona!

Najboljša filmska opereta pravega današnjega humorja po glasbenih motivih R. Benatzkyjevega baleta »Puppenfee« (Puppenfee)

Publika od smeha ne pride do miru! Magda Schneider, W. A. Retty, Paul Hörbiger, Rudolf Carl in Adela Sandrock

V carstvu lutk šlager sezona!

Danes premiera v ELITNEM KINU MATICI

DNEVNE VESTI

Letošnje Vodnikove knjige, ki izidejo koncem t. m., je krasno opremil znani slikar prof. Mirko Subic. Pratico pa sta poleg njega ilustrirala tudi prof. France Podrekar in slikar-grafič Elko Justin. Ljubitelje lepe knjige, ne odlašajte! Javite se brž poverljivku v svojem kraju ali pa naravnost pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani, Kraljeva ulica 5. prillitje, dešno.

Zahteva za likvidacijo Feniksa v Jugoslaviji. Deputacija Feniksovih zavarovalnic iz Vrha se bo zglasila te dni v Feniksovi centrali v Beogradu in zahtevala likvidacijo te zavarovalnice v Jugoslaviji. Vrhaški zavarovalnici namreč smatrajo, da nima smisla podaljšati Feniksov moratorij, ker bi bili s tem interesi zavarovalnice še bolj ogroženi. Administracija zavarovalnice je namreč tako draga, da bi se za njo več potrošilo nego bi se stekalo denarnih sredstev.

KINO Danasnji sporedi

7-30 SLOGA

Sijajna burka! Smeh in zabava! MEDENI TEDNI ANNY ONDRA — HANS SOHNKER

21-24 MATICA

Operetni šlager sezona! Glasba R. Benatzky po baletu »Punčka« (Puppenfee) V CARSTVU LUTK Magda Schneider, Wolf Albach Retty, Paul Hörbiger, Rudolf Carl, Adela Sandrock.

UNION

Premiera in jugoslov. krstna predstava veseligr NAsMEH SRECE Lilian Harvey, Willy Fritsch, Paul Kemp, Oskar Sima

16. 19. in 21. uri

in jutri (v nedeljo) ob 15., 17., 19. in 21. uri

Naglo oživitvenje trgovskega prometa na morju. Parobrodne družbe vsega sveta poročajo o velikem pomanjkanju trgovskih parnikov. Še nikoli po vojni ni bila trgovska mornarica tako zaposlena. Svetovna trgovska mornarica za dolge proge je od vojne povečala svojo tonažo za 14.000.000 ton. Tudi naša trgovska mornarica s svojo tonažo nad 500.000 ton je zadnje čase dobro zaposlena. Če bo šlo tako naprej bodo parobrodne družbe najbrž zvišale provozne tarife. Nekateri francoske in parobrodne družbe so jo že zvišale za 7,5 odst.

Težkoče našega avtobusnega prometa. Kakor pri nas se mora tudi v savski banovini avtobusni promet boriti z velikimi težkočami. Največja ovira so mnogo pretežka javna bremena. Seveda so pa tudi po svoji zanemarjenosti že sloveče ceste tudi mnogo krive, da se avtobusni promet pri nas ne more razviti. Železnice in žranci promet živijo pri nas podoporo države, avtobusni promet pa država celo zatira s tem da znižuje na konkurenčnih progah železniške tarife. Zaradi težkih razmer so morali v savski banovini opustiti več avtobusnih prog, med njimi tudi proge Zagreb Rogaška Slatina, Zagreb—Novo mesto in Zagreb—Čateške toplice.

KINO MOSTE

Danes ob 20.30 in jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri MARTHA EGGERTH BOZANSKA ŽENA Dopolnilo: »Kiepara poje šlagerje« in »Paramountov tednik« Cene Din 3.50 in 5.50

Izletniški vlak ob nedeljah ne vozi več na Dolenjsko, pač pa vozi redni potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 7.24 zjutraj. To je za izlete na Dolenjsko najpripravlnejši vlak in vedno več Ljubljancev, ki so spoznali lepoto Dolenjske in radi hodijo ob nedeljah na izlete na prijazne dolenjske griče. Zdjaj, ko smo dobili tako lepo jesensko vreme, so izleti na Dolenjsko še posebno prijetni. Jutri bodo lahko izletniki na Polzovem hodili še po snegu, ker ga je še nekaj obležalo po senozetih. Na prisojnih krajih ga je solnce že pobralo. Cesta s Peščenika in Polzevega je že očistična snega, da lahko avtomobilni zopet vozijo po nji. Predzadnje nedeljo, ko je bilo tako lepo vreme, kakor je zdaj, je bilo na Polzovem istočasno 8 avtomobilov. To je pač najboljši dokaz, kako priljubljeno je to naše novo letošnje tisti med avtomobilisti.

Starodavni Klis se ruši. V četrtek zjutraj se je odkrulo na starodavnem Klisu pri Splitu pod samo trdnjavo več po 10 ton težkih skal. Skalovje se ruši tik pod trdnjavo ob strani in v bližini stojiče hile so v nevarnosti. Kmetje so že zbežali iz njih in prosijo oblasti, naj jih spravijo pod streho kje drugje.

Iz Službenega lista. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 84 z dne 17. t. m. objavlja uredbu o posebnih pogodbah med upravami pošte, telegrafa in telefona kraljevine Jugoslavije in Rumunije in republike Českoslovaške o sodelovanju v področju pošte in telekomunikacij, odločbo o podaljšanju roka za pridobivanje pra-

vic, okoračati vodne stie, odločba tolmačenja odredbe št. 8700-11, glede organizacije finančne uprave, odločba o dovolitvi za prekoračitev kontingenov tvornicam spirita, dopolnitev odločbe gled potrdila za blago iz Argentine, telefonski promet: nove proge z Avstrijo; dopolnitve v veliki mednarodni telegrafski tarifi, naredbu o privezovanju psov v 500 metriskem pasu ob državni meji, razglas glede pobiranja občinskih davčlin v občini Bloke srezu lovaškega, razglas o preložitvi volitev občinskega odbora za občino Begunje srezu logaškega. — Živalske kušne bolesni v dravski banovini. Po stanju z dne 10. t. m. je bila v dravski banovini svinjska kuga na 89 dvorcih, svinjska rdečica na 25, kuga čebelar zalege na 24, eteklina na 2, vrančni prisad, šuštavec in perutninska kolera pa vsaka na enem.

KINO IDEAL

Oglejte si prekrasno filmsko veledelo „Boheme“ (MIMI — roman velike ljubezni) GODBA.: GIACOMO PUCCINI

Danes ob 16., 19. in 21.15 uri, jutri, v nedeljo, ob 15., 17., 19. in 21.15 uri.

»Živi izvir bo naslov izvirnemu te poslovnemu delu, ki izide v decembru in ga je napisal Iv. Matičič. Delo je široko zasnovano in je v njem živo podana bit in rast našega rodu od pokojne davnine do burne današnjosti, od pradeda do vnuka, torej naš strnjeno zaokrožen historijal ter punil mladega rodu v hramu novemu času. Knjiga bo obsegala okrog 400 strani in stane v prednaročbi 50 Din broš., 60 Din vezana. Pozneje bo seveda obširno dražja. Na knjigo opozarjamo zlasti javne, zasebne in drštvene knjižnice in čitalnice. Naroča se pri založbi knjige »Živi izvir«, Ljubljana, Marmontova 11. Prospekti na razpolago.

Podobnele odre obveštamo, da je le še par izvodov Bučarjeve spevigr »Na Trški gorici na razpolago. Vsa material je naročati pri avtorju, Ljubljana, Gradišče, a ne pri Sentačkobem gled. odru.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo megleno, čez dan lepo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu in Beogradu 19, v Sarajevu 17, v Ljubljani 15,2, v Mariboru 15, v Zagrebu in Skoplju 14. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767,5 mm, temperatura je znašala 3.

Kino Kodeljevo Tel. 31-62

Danes ob 20., jutri ob 15.30, 17.30 in 20. ter v ponedeljek ob 20. uri opereta

Mačka v vreči

MAGDA SCHNEIDER in glasbeni film SIRENE.

Slaba vinska letina v Dalmaciji. V začetku trgate so v Dalmaciji pričakovali, da bo letošnja letina za 50% slabša od lanske, da bo pa po kakovosti boljša. Toda zaradi deževnega vremena se je položaj še bolj poslabšal in tako bo vinska letina za 40 do 50% slabša od lanske. V Dalmaciji imajo že 700 vagonov neprodanega starega vina.

Kino Union, tel. 22-21

Po znižani ceni Din 3.50 in 5.50 danes ob 14.15 in jutri ob 11. dop. KARL MAY: SKOZI PUŠČAVO

Nevarna postopata. Po deželi se še vedno klatijo nepridipravi, ki nočejo delati, tudi če se jim delo nudi, marveč raje oprezajo okrog vogalov in krajevo. Tudi v vaseh pod Krimom sta se delj časa klatila dva neznanca, ki sta kradla kokoši, pa tudi vse drugo, kar jima je prišlo pod roke. Oni dan sta se pojavila v Jereru pri Podpeti, kjer sta ponoči vdrla v trgovino Vide Mazijeve ter ukradla poleg 250 Din gotovine, še za okrog 1000 Din raznega blaga, manufakture, cigarete in jestvin. Neznanca sta stara približno po 30 let in nosita ponošene obleke.

Samomor zaljubljenega kmeta. V četrtek zvečer se je zasuрил v vasi Bela pri Ivanju 42-letni kmet Valent Vinček. Popil je večje količino solne kisline in včeraj zjutraj je v silnih mukah isčihnil. Bil je oženjen in v zakonu je imel enega otroka, pa ga je žena zapustila, ker je dobival hude živčne napade, tako da je večkrat pobesnel in so ga morali poslati v umobolnico. Po povratku se je zaljubil v 18-letno hčerko domačega mlinarja Angelo Lackovič, ki ga pa ni marala. Ko mu je to povedala, je obupal nad življenjem in se zasuрил.

Nad pol milijona v termoelektrarnah in električni svetilki. Dunaška trgovca Retter in Baumohl Morev sta hotela vthotapiti iz Susaka na Reko 500.002 Din. Bankovce sta imela spravljene v termoelektrarnah in električni svetilki. Carinski organi so jih pa zasežili. Izgovarjata se, da sta prišla v Zagreb, da bi od nekoga trgovca kupila Feniksove zavarovalne police, pa trgovca nista našla v Zagrebu in sta ga hotela poiskati na Reki. Carinske oblasti so jima denar zaplenile.

Sinagoga na dražbi. V kratkem pride na dražbo velika židovska sinagoga v Crvenki, v Kulekem kotaru, kjer je bilo nekoč mnogo židov, ki so se pa pomejje isčihnil.

Toplo oblicite Vaše otroke ko grede v šolo!

Marsikaj boste našli za njih pri »Manufaktura« k. d. trgovina, ki Vas želi boljše postreči Mestni trg 17.

Blasnikova Velika Pratika za leto 1937 je sopot izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celotna izseljenca ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnik nasled. v Ljubljani, Breg št. 10-12 in v trgovinah.

Kino Sloga, tel. 27-30

Najnapejše film — misteriozno dejanje. Cene Din 3.50 in 5.50 CHARLIE CHANOVA SKRIVNOST Danes ob 14.15 in jutri ob 11. dop.

Iz Ljubljane

—lj Za slepiare predmestja. Trnovski in krakovski del našega mesta dobiva vedno lepše lice. Dela na tlakovanju Csojove ceste zaradi lepega vremena naglo napredujejo. Zdjaj so že povsod položili temeljno podlago in bodo v kratkem pričeli polagati male granitne kocke. Popo-noma se je spremanilo tudi lice Emonske ceste, ki so jo od Marijine kapelice dalje proti trnovski cerkvi razširili za več metrov. Ta del ceste je bil zares potreben temeljite remedeure, ker je bil tako ozek, da je znatno oviral promet in ni imel niti hodnika za pešce. Zdjaj bo zadovoljivo rešeno tudi to vprašanje, pešci bodo razpolagali s skoraj 3 metre širokim hodnikom, cešto so pa tako razširili, da je odprt pogled do cerkve, ki je bila predprej popo-noma zakrita. Vsekar bi kazalo, da se tlakuje še ta del ceste, ker se po njem prinaša največ nesnag v mesto.

—lj Tudi poziv. Mestna elektrarna poziva »neznanele dopisnike«, naj ji sporoči naslov stranke, ki so ji vzeli števec po 14 dne, ko je prejela račun. »Neznani dopisnik« pa poziva elektrarno, naj ji sporoči kaj je prav za prav z neko novo ureditvijo po sklepu uprave, odnosno upravnega sveta, kakor je trdil inkasant in pomeje tudi v knjigovodstvu elektrarne, da se morajo odvzeti števeci zamudnikom, ne glede na to, ali so bili prej opozorjeni na to, ali ne. Inkasant, ki je imel s seboj kličče za odklopitev števca, se je končno usmiliil upokojenca in mu obljubil, da bo odložil račun za nekaj dni. Tako se je moral upokojenec samo usmiliilju inkasanta zahvaliti, da mu števca niso odklopili. Stranke in inkasanta ne bomo navajali, ker »neznani dopisniki« ni v policijski službi mestne elektrarne.

—lj Razstava umetniške skupine G. A. Kosa. Mihe Maleša, in Franca Goričeta ter češkega gosta iz Prage, Jana Slavička je že dosegal dosega pravi rekord na obisku. Poleg tako živega interesa s strani publike, je obiskalo razstavo že preko tisoč dijakov srednjih šol in univerze. Pred par dnevi se je pripeljal nekaj razredov celo iz celjske gimnazije, da so si ogledali to tako resno in skrbno pripravljeno umetniško razstavo naših priznanih umetnikov in odličnega češkega gosta. Razstava je odprta vsak dan od približne nedelje, to je 25. oktobra, ter jo toplo priporočamo.

—lj Filmka matineja ZKD. Tokrat nam prinaša Zveza kulturnih društev največji in najmočnejši film francoske produkcije »L'equipage« — Tovarjari v življenju in smrti. Film je pretresljiv odraz vojnih grozot 1914-1918 z vso psihološko in usodnostjo tistega časa ki je razgaljal skozi dolgo štiri leta vso temačnost človeških zablod a tudi osvetlil čistost značaja, samozatajevanje in poirtvovalnost vojske kamerada. Mrzlično se razvija dejanje. Prizor za prizorom, iz kontrasta v kontrast, muzika pijanega veselja se meša z grmenjem topov. Medvojni Pariz, otmotičnost zaledja tik za fronto, življenje od dne do dne. Glavno dejanje je v središču vojne furije, med rjovečimi topovi in gigantskimi zračnimi borbami, življenje od sekund do sekund. Usodno naključje je dovelo poročnika Maurya in mladega Jeana Harbillaona v isto letalsko ekipo. Maury obožuje svojo lepo in mlado ženo, ki jo je pustil doma. Harbillaon se je zaljubil tik pred odhodom na fronto v lepo in mlado Denise. Isto usodno naključje je, da se »križa za obe, ma imenoma ena in ista žena. Samo to povemo. Rešitve tega problema pa boste videli pri matineji ZKD v Elitnem kinu Matici v soboto 17. t. m. ob 14.15 in v nedeljo 18. t. m. ob pol 11 dop. Komur je do dobrega filma in globoke življenjske drame naj si ogleda »L'equipage«. Cene sedežem Din 3.50 in 5.50.

—lj »V carstvu lutk«. K današnji premieri sijajne operete »V carstvu lutk«, izdelane po motivih R. Benatzkyjevega baleta »Punčka« (Puppenfee) moramo samo to ugotoviti, da tako sijajne, vseokoli zabavne filmske operete že dolgo nismo videli. Vsebinska kot pri večini filmov tega kova ljubavnega značaja, saj gre za ljubezen mladega obožovanega barona in mlade srčkane kontese, toda dialog, dovtipi, muzika, šlagerji in vsa režija dela čast avtorju in producentu filma. Obistinstvo se smeje brez konca in kraja. Palmu uspeha — vsaj kar se zabave tiče — nosita Paul Hörbiger in Adela Sandrock! Toliko komike in prijetnega humorja že dolgo ni bilo v nobenem filmu. Seveda imata svoj delež na uspehu simpatična Magda Schneider in njen partner Wolf Albach Retty in z njima vsi ostali igralci. Dejanje se godi večjeidel na Dunaju, mnogo pred današnjo krizo, v tistih srečnih časih, ko je bil v »cesarskem Dunaju« še doma pristni humor. »V carstvu lutk« je tedaj film, ki bo odgovarjal večini današnjih filmske publike — saj ta si želi od kina v prvi vrsti prijetne zabave in razvedrila. Kdor išče te dni neskaljenega veselja, kdor se toče zopet enkrat poščne nasmejati in prijetno zabavati — naj si torej ogleda film »V carstvu lutk« v Elitnem kinu Matici.

KINO UNION Danes premiera in jugoslov. krstna predstava zabavne muzikalne veseligr »GLUCKSKINDER« Nasmeh sreče V glavni vlogi peresna deteljica in to LILIAN HARVEY — WILLY FRITSCH — PAUL KEMP in OSKAR SIMA

—lj Vpisovanje v 12ural praktični tečaj z vajami na živem otroku o negi in prehrani ter vzgoji dojenčka za odraslo žensstvo dne 26. oktobra 1936. Tečaj so brezplačni in se vrše zkrat tedensko po 2 uri in sicer eden ob ponedeljkih in četrkih, drugi ob torkih in petkih od 4. do 6. — Zatem so večerni tečaji od 8. do pol 10. Vsi tečaji so v zavodu za zaščito dece (Dečji dom kraljice Marije). — Prijave se sprejemajo vsak dan v dopoldanskih urah tudi telefonski.

—lj Važno za avtomobilski in vozni promet. Železniški prelaz na Celovški cesti bo od 20 t. m. od 20. ure do dne 22. t. m. do 18. ure zaprt za ves vozovni promet, ker se bo popravljalo železniško progo na tem križišču. Mogoče bo le prehod za pešce, kolezarje in tramvajске vozove. Vozila iz Gorenjske in Šiške bodo v tem času vozila od stare mitnice na Celovški cesti po Aleševčevi, Cernetovi, Janševi, Podmilščakovi, Kobariški, Bežigrad na Tyrsevo cesto. Vozila na Gorenjsko in Šiško bodo vozila po isti progi, toda v obratni smeri.

—lj Lutkovne gledališče Sokola I na Taboru ponovi v nedeljo 18. t. m. ob pol 16, izvino lutkovno igrro br. J. Grünfelda; »Jurček krofi Indijance«. Dejanje se vrši na periferiji Ljubljane in obravnava življenje naše mladine, ki jo čitanje dvomljivih knjig zavaja na dejanja, ki imajo največkrat žalosten konec. Igra je poučna in zanimiva ter ji tudi humorja ne manjka. Starši pripeljite dece!

—lj Nova modna trgovina na Kongresnem trgu. V ponedeljek otvori novo modno trgovino na Kongresnem trgu poleg Tičarja gde. Pepca Črnjakeva, bivša dolgoletna poslovodkinja v trgovini K. Soss na Mestnem trgu. V novi trgovini bo na razpolago najnovjše, kar nudi pariška kakor tudi dunajska moda. Postrežba bo najsojdelnejša!

—lj Uprava Hubadove župe opozarja vse ljubljanske mešane pevске zbornice, da bo v nedeljo 18. oktobra strogo obvezna pevška vaja ob 10. dopoldne v Hubadovi dvorani Glasbene Matice. Arhivarji naj prineso note s seboj. — Uprava.

—lj »Božanska ženca« v kinu Moste. Snovi je bila v kinu Moste prva predstava slovečega nemškega filma »Božanska ženca«, ki igra v njej glavno vlogo dražestna Marta Eggerth. Dejanje se godi v Italiji in prikazuje se nam tudi notranjost sloveče milanske opere. Ze film sam v polni meri zasluži veliko zanimanje občinstva, kar se je pokazalo že pri prvi predstavi, poleg tega pa poje kot dodatek še slavni tenorist Kiepara lepe arije. Film bo na sporedu do ponedelja.

—lj Krajevni odbor Jadranske straže v Ljubljani opozarja vsa društva, da bo imel 23. januarja 1937 svojo tradicionalno simsko prireditev.

—lj Društvo slovenskih likovnih umetnikov sporota, da želi tovarna Bata osnutkov za reklamo tudi od naših strokovnjakov; kdor bi želel priti v stik s tem podjetjem, naj čimprej pošlje nekaj svojih dosedanjih del Fr. Goršetu, Gosposvetska cesta 13, ki jih bo oddal na pristojno mesto.

—lj Zanimivo predavanje v Ljubljanskem klubu. V torek 20. t. m. ob 19.30 bo v Ljubljanskem klubu zopet zanimivo predavanje. Predaval bo francoski konzul v Ljubljani g. Gabriel Remeraud o predmetu »L'ouvre coloniale de la France«. Predavanje bo zanimivo in aktualno, baš zdaj, ko se bore velesile za kolonije, da bi črpale iz njih sirovine.

—lj Slušatelji abit. Tečajja TOI otvorijo danes, 17. t. m. svoje plesne vaje v Trgovskem domu.

—lj Razstava češkoslovaške povojne knjige, ki jo pripravlja akademski odsek Jugoslovensko-češkoslovaške lige v Ljubljani ob sodelovanju glavnega odbora J-č. lige, komitēja naših književnih strokovnjakov in posebnega v ta namen sestavljene odbora pri Slovanskem ustavu v Pragi, bo otvorjena v Trgovskem domu od 29. oktobra do 9. novembra. Na razstavi bomo mogli videti izbor čeških in slovaških leposlovnih ter znanstvenih knjig. Vsebovala bo tudi oddelek bibliofilnega tiska, muzikalij, zbirko ektalibrisov ter obilo fotografskega in statičnega materiala. Razstavi bo pridelen poseben oddelek vzajemnih prevodov ter kotiček vzajemnih stikov. Na razstavi so predvidena številna kratka predavanja in dnevno ob določenih urah strokovno vodstvo. Čas razstave »Českoslovaški ljubljanski dnevnik« bo posevečen posebnim pažnjim češkoslovaških kulturnih pojavov in upati je, da se bo v ta okvir vjemilo tudi sodelovanje obeh naših narodnih gledališč. Na razstavo bodo organizirale J-č lige iz dravske banovine tudi posebne ekskurzije.

—lj Večerni trgovski tečaj na Christofevem učnem zavodu, Domobrnska 15 prične v ponedeljek 19. t. m. Informacije, vpisovanje ves tedeš, tudi sveder do 7. ure. Šolnina 100 Din. Poučuje se: knjigovodstvo, računstvo, korespondenca, pisarniška dela, trgovinstvo, stenografija, stropjepis itd. ter nemščina.

—lj Plesni zaved »Jenke« v Kazini ima drevi plesno večbo. Jutri »nedeljski poldanski« tečaj od 4. do 8. ure. V ponedeljek ob 20. »začetniški« tečaj za novince-dame in gospe, ki se še sprejemajo. Posebne plesne ure in informacije dnevno. Djak-akademiki imajo popust.

—lj Mesečni tečaj za dijake in dijakinje srednjih in meštanskih šol ter za privatiste so Tyrševa cesta 62, zraven nove drž. realne gimnazije. Poučujejo se vsi predmeti vseh razredov. Posebni tečaji za nižji in višji tečajni župit. Informacije in

vpisovanje dnevno istotam. Preskrbe se tudi strok. profesorji za poučevanje posameznih predmetov.

—lj Društvo »Sofa« matica v Ljubljani vabi svoje članstvo in prijatelje na komemoracijo, ki se bo vršila 17. t. m. ob 20.30 v ateklemem salonu restavracije »Zvezda« na Kongresnem trgu. Govori Alojzij Urbančič: Vsem našim mučenikom v spomin ob sedemletnici Gorbanove smrti Polnoštevilen obisk priporoča odbor. V nedeljo 18. t. m. ob 11.15. uri bo pa »žrtvam v spomine maša zadušnica v cerkvi Sv. Cirila in Metoda na Tyrševi cesti (Sv. Kristof). Sočani in Taborjani pridite vsi!

—lj Drugo poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva Univ. prof. dr. J. Hadži. Kako organizmi nadomeščajo izgubljene dele I. in II. Prvi del obravnava regeneracijo kot splošen biološki pojav in zakonitosti, ki se pri tem pojavljajo pri rastlinah ter nižjih živalih. Razlika med rastlinami in živalmi. Praktična uporabljivost pojava (okulacija). Drugi del govori o regeneraciji pri višjih živalih in o regeneraciji kot znanstveni metodi. Pri predavanju se bo predavatelj oziral v prvi vrsti na dela domačih znanstvenikov na tem polju. Predavanje je obenem nekakša splošna biološka priprava za predavanja primariarja dr. B. Lavriča o transplantaciji tkiva po človeku, ki se bo vršilo 3. novembra t. l. Barvne slike I. del 20 oktobra, II. del 27. oktobra.

—lj Važno opozorilo! Mestno poglavarstvo opozarja, da so upravičeni pobirati preostvoljno socialno davščino na sobe in uslužbenec samo pooblaščenec, ki imajo s seboj posebne legitimacije. Za vsako plačilo mora nabiralca dati uradno potrdilo. Nikdo naj ne izroča denarja, ne da bi zahteval potrdilo, ki mora imeti uradno štampiljko. Mestno poglavarstvo opozarja, da socialni urad nikogar ni telefonično opozoril, da bo pošlal k njemu nabiralca in tega tudi v bodoče ne bo delal. Ako bi prišel kdo po denar in ne imel uradne legitimacije in uradnih potrdil, naj ga stranka takoj izroči stražniku.

—lj Praktični tečaj češkega jezika za širšo javnost. Kakor vsako leto, bo priredila tudi letos J. Č. liga v Ljubljani praktičen tečaj češkega jezika za širšo javnost, ki se ga lahko udeleži vsak zainteresent. Pouk bo brezplačen. Vpisovanje bo v četrtek dne 22. t. m. v Sentačkobski meštanski šoli od 18. do 19. ure. Predsedstvo J. Č. lige v Ljubljani.

—lj Tatinski prsti povsod. Z dvorišča Kmetove gostilne na Gosposvetski cesti je ukradel neznanec te dni s koleca veliko skatlo, v kateri je bilo 6 tucatov ženskih svilenih nogavic in 400 m elastike. Lastnik, trgovski potnik Valentin Seme je oškovan za 1000 Din. V skupno spalnico delavcev v Florjanski ulici 7 se je vthotapil pred dnevi tat, ki je izmaknil Ivanu Husarju rjavo laticno s 800 Din gotovine, obenem pa vzel s seboj tudi njegovo delavsko knjižico. V stanovanju gostilničarke Amalije Mlinarjeve v Franciškanški ulici se je jespazil te dni tat, ki je ukradel kuharski vajenki Ruzi Slagovcu 900 Din. Vlomljeno je bilo tudi v stanovanje Ivana Pirka na Sv. Petra cesti št. 61 ter je vlomilec odnesel 100 Din gotovine. Podjetni postajajo tudi kolearski tatovi. Zadnje dni so odpeljali nad 10 koles.

Iz Kranja

— Velik glasben dogodek se obeta Kranju v prvi polovici meseca novembra. Glasbena šola priredi koncert, na katerem bo z izbranim, obsežnim programom sodelovala naša najboljša koloraturna operna pevka Zupeveča iz Ljubljane. Orkester Glasbene šole bo odigral nekaj komadov, glavni del programa bo pa izpolnila pevka, ki bo zapela narodne in ponarodele pesmi ter koloraturne odlomke iz oper. Koncert bo za Kranj redkost, saj je take pevce v provinco težko dobiti, zato že danes nanj opozarjamo.

Jutri ob 3. uri TOMBOLA V KRANJU

Auto Din 42.500.— Mot. kolo Din 6.200.—

— Tudi v policijskih zaporih nisi varen življenja. V ponedeljek zvečer so orožniki privedli na policijsko stražnico dva fanta, ki sta v pijanosti razgrajala in vršila javno nasilje. V zaporu pa se je radi nekoga drugega delikta nahajal še en grešnik. Meni nič, tebi nič sta suroveča tega napada, skakala po njem, ga brcala v glavo, skratka, če ga ne bi stražniki rešili iz rok podivjancev, bi ga morda v nepremišljeno steno ubila. Stražniki so potem divjaka zaprli drugam.

V SOLI

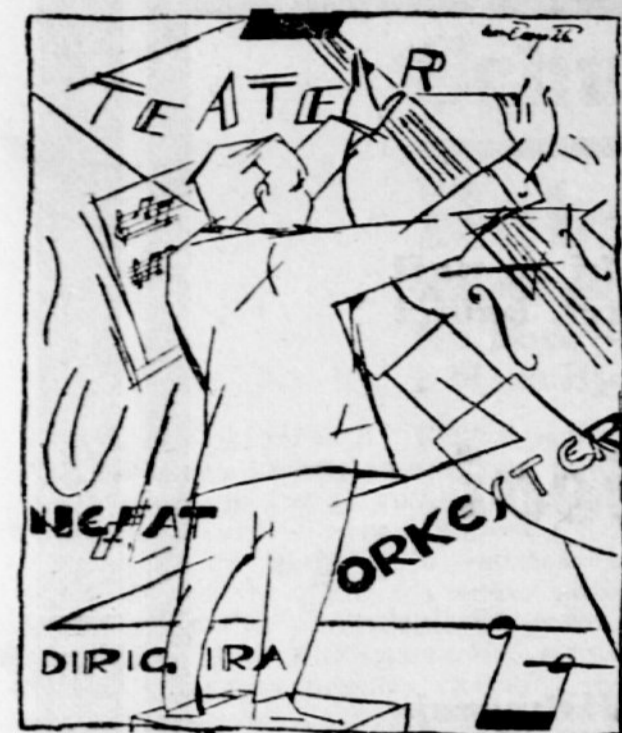
Učitelj: Trgovce kupi za 5894 Din blaga, plača pa samo polovico na račun. Koliko ostane še dolzan. Jurček?

— Še polovico, gospod učitelj.

K Verdijevi operi „Ples v maskah“

Iz pogovora z dirigentom Neffatom in režiserjem prof. Šestom

Ljubljana, 17. oktobra. Verdi ne pomeni samo pri nas, temveč po vsem svetu, kjer ga vzpirajo, vedno velik dogodek, in to ne samo za ljubitelje glasbe, ki cenijo melodioznost in efektne librete, temveč tudi za pevce, ki jim je moderna glasba čisto mačeha in jim žal prepogosto ne nudi pevskih arij, da bi mogli blesteti z glasom. In kdo bi jim zameril, če ga žele uveljaviti? Dejstvo, da študirajo glavne partije opere »Ples v maskah« v dvojni zasedbi, je najbolj udaren dokaz, kako cenijo Verdija, saj pomeni partija v njegovi operi za pevca najugodnejšo konjunkturo in nikoli ne jalovega dela, kajti Verdi je čarovnik uspeha.

Dvojna zasedba pa je tudi praktična, kajti naša klima je zaklet nasprotnik pevcev in kako vsled boleznih zastane repertoar, izkušamo pač vsako zimo. S tem, da ima opera dvojno zasedbo, je dana prilika, da bo temu zlu konec, poleg tega bodo na ta način razbremenjeni nekateri prezaposleni pevci in bo tudi mlajšim dana možnost za razvoj.

Usoda »Plesa v maskah« je zelo zanimiva. Libreto je posnet po resničnem dogodku iz švedske zgodovine ter slika zavraten umor Gustava III., ki so ga umorili pristaši osvobodne plemiške stranke.

Neapeljska cenzura pa je smatrala za potrebno zaščititi planstvo, in je dovolila vprizoritev opere le pod pogojem, če se libreto popolnoma preda. To Verdiju nikakor ni godilo, zato je ponudil opero v Rim, kjer so jo vprizorili; toda prenesli so kraj dogajanja s Švedskega v Ameriko in spremenili imena. Zadeva z neapeljsko cenzuro se je razrasla v javen škandal s procesi in časopisnimi polemikami; zmagal je Verdi in postal s tem junak dneva.

Prvotni tekst opere je napisal znani francoski pisatelj Scribe, nanj je komponiral Aubert svojo opero z naslovom: »Gustav« ali »Ples v maskah«.

Učinkoviti libreto je zanesel Verdija, ter mu dal s svojimi frapantnimi kontrasti neomejeno možnost, da to situacijsko pestro prelje v glasbene motive.

Dvorski blesk in sijaj lahkotnost in

razigranost, katere predstavnik je guverner Rihard (Gostič) na eni strani, na drugi pa temni element zarotnikov, mistična vedečevalka Ulrika (Kogejeva) in razvrsteno ljubosumnega Kreola Renata, (Janko), so glavne sestavine opere, ki ima poleg navedenih oseb za akterje še: Renato plemenito ženo Amalijo, (Oldekopova), ki se bori soper ljubezem do Riharda; razigranega, vedrega paža Oskarja (ženska partija, Župečeva), mornarja Silvana (Kolzcio) in glavna predstavnika zarotnikov Samuela in Toma, (Petrovič in Zupan).

Etično vredni značaji, ki so zašli v tragične zablode, dovedejo do konflikta, v katerem se prepletajo romantika in vražjevnost z realistično in humorjem, ter ustvarjajo pestro dejanje, prečeto s strastjo in plemenito ljubeznijo, zmožno odreke.

Režiser prof. Šest je v zamisli odeske montaže osvojil stilizacijo, kolikor so mu

dopuščale možnosti. Odzval je dogodkom o preobličje romantike, ki se dojni današnjega sodobnega pojmovanja skore neholijo prenašivo. S togostjo insonancije, za katero je napravil načrte sig. Franz, je skušal eliminirati vse nepotrebne basovne malenkosti, ki bi delo obteževalo. S tem je združil »ušle eum dulcis«, kajti naša omejena sredstva nam onemogočajo blestajo realistično insonancijo te opere kakor si jo lahko dovoli kaka Milanska Scala.

V režiskem pogledu je prilagodil tudi značaje zunanjemu okviru. Tako na primer je napravil iz tradicionalnih opernih »temnih elementov« ki jih predstavljajo navadno s odgovarjajočimi razbojniškimi maskami (Samuela in Toma) dvoje novih tipov elegantov — zarotnikov Glavni namen režije je bil čimbolj poudariti verodostojnostni moment v dejstvu takozvane »Numeropera« kjer prihajajo zapovrtje pevci na oder, da odpojo drug za drugim solo, duet, tercet, zbor itd. in so vsi ti nastopi, in odstopi trdi in dramaturško navno izvedeni.

Pri vseh sodljudjih je opaziti izredno zanimanje in napor, da ustvarijo v omejenem času, ki je za studij dela na razpolago, predstavo, ki bo reprezentativna v posameznih stvaritvah kakor v celoti plovdove najresnejšega umetniškega hotenja.

riki, se je moral zadovoljiti s srednjepromernim referatom v zunanji službi. Kolik učitek je bil zanj, ko je želel tajna poročila iz teh držav, kako napreduje v njih komunistično rovanje. Te zarotniške žilice Radek v sebi nikdar ni mogel zatreti, tak je ostal tudi na najvišjih mestih v komunistični državi. S osem je bil tam, kjer so bili enako nemirni duhovni kakor on. Trocki in Zinovjev sta se navduševala za permanentno revolucijo, ki jim je bila sama esoter. Radekova politika je bila vedno balansiranje na ostrini noža.

Proletariat je v svoji borbi za oblast krut in neoprosen. Ne samo, da svojim prijateljem ne priznava, če zahtevajo to njegovi interes, ne priznava niti najboljšim medom svojega razreda. To je citat iz moralne komunistične države, ki ga bo kmalu na lastni koži občutil tudi Karel Radek. To bo njegov konec. Med 18 pristaži Trockega, ki pridejo v kratek pred sovjetski revolucionarni tribunal, je namreč tudi on. V Sovjetski Rusiji pravijo temu »revolucionarna pravdnost«.

Direktni vlak London — Pariz

V torek zjutraj je vozil prvi iz Pariza v London vlak, ne da bi potniki prestopili na parnik

V torek zjutraj je prvi vozil brzovlak iz Pariza v London brez prestopanja na parnik. Vlak je namreč zapeljal na posebno ladjo, ki ji pravijo Angličji »ferry boat«. Potniki, ki so se odpeljali iz Pariza v ponedeljek zvečer in prišli v London na Viktorijin kolodvor v torek zjutraj, so lahko vsi pot v svojih vagonih nemoteno spali.

V ponedeljek je prvi krenil iz londonskega kolodvora Victoria direktni vlak London-Pariz. Prvič v zgodovini prometa med kontinentom in Anglijo potnikom ni bilo treba prestopiti iz vlaka na ladjo in še enkrat z ladje na vlak. To še ni podmorski predor, niti ogromen most, o katerem se je govorilo, da bi se z njim pošešil promet z ene obale na drugo, vendar je pa velik napredek tudi v tem, da potnikom ni več treba prestopati, temveč da zavozijo ves vlak na angleški obali na poseben parnik, žez dve uri pa zavozijo zopet na francosko obalo.

Vlak je sestavljen samo iz spalnih vagonov in vleče ga aerodinamična lokomotiva, konstruirana nalašč za promet med Anglijo in Francijo. Tudi vagoni so narejeni nalašč v ta namen in prilagodeni tako, da vozijo lahko i po francoskih i po angleških železnicah. Sirova proga je sicer v obeh državah enaka, samo profil je različen. Na angleških železnicah bi ne mogli voziti običajni

široki francoski vagoni, zato so morali izdelati ožje vagono, kajti francoski vagoni bi bodisi ne mogli voziti pod umetnimi podvozji ali eksoji predore, ali pa bi se ne mogli križati z drugim vlakom.

Parniki, ki jim pravijo Angličji »ferry-boats« in ki bi jim rekli mi nosilec, imajo po 3.500 ton. Zaenkrat so zgražili tri, dva sta angleška, eden pa francoski. Imenujejo se »Twickenham«, »Shepperton« in »Hampton«. Na vsakem je prostora za 500 potnikov, ki si tudi za to kratko vožnjo lahko najamejo zelo razkošne kabine. Parnik je dolg okrog 110 m in vozi s hitrostjo 27 km na uro. Največja hitrost pa znaša 80 km.

Prvi vlak so zasedli samo predstavniki angleške in francoske javnosti, diplomati ter zastopniki železniških družb in Wagon Lits. Normalni promet se je pričel v sredo. Vožnjo prvega vlaka je svečano otvoril francoski poslanik v Londonu Corbin, ki je zamahnil z zeleno zastavico in vlak je odpeljal z angleškega otoka v Dovru. Iz Dunkerque je nadaljeval vožnjo po evropskem kontinentu in zapeljal na parnik »Hampton«. Trehurn parnika močno spominja na kolodvor s pokritim peronom, samo s to razliko, da ta kolodvor ne stoji, temveč plove po Rokavskem prelivu.

vozi s posebnim vlakom 10 Pullmannovih vagonov po Ameriki. Njegov vlak ima pet razkošnih spalnih vagonov, jedilni vagon za 60 oseb, dva vagona za prtljago, en vagon s prhami in kopalnico ter klubski vagon s šahovnico, z mizicami za šah, karte, itd. V enem prtljakev vagonu je glasbena knjižnica, kjer je 650 partitur. Godbenikov ima Stokowski 120, poleg njih pa še tri godbenice in mnogo pomožnega oboja.

Iz Maribora

Nedelja v gledališču. Prva popoldanska predstava letošnje sezone bo to nedeljo ob 15. uri. Uprizorili bodo veseloigro češkega dramatika O. Minkaša »Zorka«, ki je namenjena predvsem zabavi in ta svoj namen dobro izpolnjuje. Zvečer ob 20. bo ponovitev »Prve legije«.

Velike v Koskih. Tudi v okoliški občini Kosaki se vneto pripravljajo za občinske volitve, ki bodo 28. novembra. Postavljena sta dve listi. Prvo zaupanje dosegajo zelo zaslužni župan G. Cerinšek, drugo pa minister v pokojju G. Veseniak.

Dve novi cesti na Pobjerju. Pobjerška občina je letos polagala veliko pažnjo cestnim delom. Tako so pravkar dogradili dve novi cesti. Prva vodi od Zrkoške ceste do tovarne Thoma ob Dravi, druga pa je podjaljske Lovske ulice na Pobjerju in vodi skozi Stražun do Gubčeve ulice na Teznu. Obe cesti sta sposobni za ves promet. Poleg tega so popravili ves občinski cestni, ki so sedaj vzorno urejene.

Zrtev napada. Kakor smo že poročali, so pripeljali v bolnico posestnika Blaža Hodnika iz Reke. Ležal je v razbiti lobanji tri dni v globoki nezavesti. Prvotno se domnevali, da je Hodnik postal žrtev prometne nesreče, orožniki pa so sedaj ugotovili, da so ga napadli trije mladeniči in se maščevali, ker jih ni sprejel v službo. Hodnik je vsled hude poškodbe popolnoma izgubil dar govora.

Iz sodne dvorane. Mali kazenski senat je včeraj obsodil 24letnega delavca Antona Cafnika od Sv. Martina pri Vurbergu na 7 mesecev in 15 dni strogega zapor, ker je ob prihiti cerkvenega slavnika kar na debele spravljal v tečaj ponarejene 20 dinarске kovanice. Na 5 mesecev strogega zapor je na izgon iz Maribora in okolice za tri leta je bil obsodjen 24letni postopač Alojz Milavec, ki se je celo leto preživljal na tuje stroške. Izdajal se je za uradnika in najemal oboe s hrano, ne da bi kaj plačal. Poskušal je areto tudi pri nekem advokatu, ki pa ga je razkriljal.

Tudi Radek je doigral

Njegova zvezda je zatonila že z Leninovo smrtjo Radek pride pred revolucionarno sodišče

Karel Radek je politični pustolovec ruske oktobrske revolucije. Veaka revolucija ima take postavbe pripajajoče iz temnih nizav, ki so njeno vtelesenje, njen nemir, njen spletkarski življenj in njen cinizem. Radek je zrasel v vzhodni Galiciji na mejama med rasami in kulturami. In ostal je vedno na srednji liniji med zapadom in vzhodom. To je žid in Poljak prav tako, kakor Nemec in Rus, Azijati in Evropejci; vse skupaj in nič posebnega od vsega tega.

Karel Radek s pravim priimkom Sobelsohn, je bil rojen v Lvovu pred 51 leti. Svoje delovanje je začel v poljskem socialističnem pokretu, kjer je kmalu prišel na levo krilo in igral vlogo, ki bi bila zmernejšemu človeku neprijetna. Zato se ga srdito napadali, dokler ni bil leta 1905 po prvi ruski revoluciji izključen iz poljske socialistične stranke, in sicer zaradi neklih nerednosti. Takrat se je začel podpisovati K. Radek-Kradek.

Radek se je preselil v Nemčijo in živel življenje proletarskega novinarja. Nekaj časa je urejeval oficinno glasilo socialno-demokratske stranke »Die Neue Zeite«. Pa tudi v Nemčiji je nastopal zelo radikalno in kmalu je prišel navzkriž z reformno večino nemške socialno demokratske stranke, iz katere je bil slednjič leta 1912 izključen. V začetku vojne se je preselil v Švico in jel pričevati v »Berner Tagwacht« svoje članke pod psevdonimom »Parabellum«. Ti članki so bili idejno analogni razpravam Lenina, Trockega in Zinovjeva, toda zaradi svoje spretnosti oblike so vzbudili večjo mernarodno pozornost.

V Rusijo se je vrnil Radek v marecu 1917 z Leninom v slavnem plombranem vagonu. Po oktobrski revoluciji ga je Lenin porabil, da je navezal znanje politične stike. V ta namen je imel Lenin okrog sebe malo sposobnih mož. Leta 1918 je prišel Radek v Nemčijo, kjer je igral organizatorno-propagandno vlogo v smislu komunistične ideolo-

gije. Bil je aretiran in ostal je v zaporu do leta 1919, ko se je vrnil v Rusijo. Do leta 1924 je bil v osrednjem odboru ruske komunistične stranke in v predsedstvu Kominternne, nekaj časa pa tudi rektor kitajsko univerze v Moskvi. Po Leninovi smrti je za njegova zvezda zatonila. Leta 1927 je bil zaradi svojega opozicijskega delovanja izključen iz komunistične stranke in poslan v Tobolsk. V juliju 1929 si je iznova izposloval sprejem v stranko in leta 1931 je bil sprejet v uredniški krog dnevnika »Izvestija«, kjer je delal do svoje nedavne aretacije.

Stiki z inozemstvom

Radek je bil edini, ki je mogel navezati zunanje politične stike oktobrske revolucije z inozemstvom, in sicer zato, ker je imel v Nemčiji, Švici, na Poljskem in Švedskem mnogo političnih prijateljev in znancev. Zato ga je Lenin pošiljal na vsa pogajanja. Trešen in ne skrupulozen, poznavajoč najekrivnejše zakulisje evropske diplomacije, ki jo je zaničeval, z visoko razvitim smislom preobojanja realne nasprotnikove sile je žel Radek vedno naravnost k svojemu cilju. Temeljna poteza njegovega značaja je cinizem. V njem vidimo brutalno odkritost, rastlo s uspehom. Pomislite samo, je dejal Radek generalu Hoffmannu med mirovnimi pogajanj v Brešt-Litovsku, pomislite, da mi nima mo kaj izgubiti, dočim sta za vami krona in monarhija. Vi tvegate v tej igri večjo stvar. Tako more govoriti samo človek, ki je porušil za seboj vse mostove.

Tri leta pozneje

na velikem delavskem zborovanju v Moskvi. Ni bilo ne kruha ne dela. Mnogi so od lakote zrlje smrti in obraz. Radek je govoril o položaju. Kar je nekdo vzkliknil: Tovariši Radek, ali imate vsak dan na mizi svoj obed? Ali pa gladujete kakor mi? — To je bilo izjavajoče vprašanje, ki ga je morda zataval kak politični nasprotnik, da bi spraviil govornika iz ravnotežja. Toda Radek je stopil naprej, se razkoračil na podiju in odgovoril glasno in jasno: Obedujem trikrat na dan. — Nastala je napeta tišina. Radek je nadaljeval: Če bi ne jedel, bi ne mogel delati. Če bi pa ne mogel delati, bi doživela naša revolucija polom. — In Radek je lahko nadaljeval svoj govor, kajti s svojim cinizmom je bil ukrotil množico kakor krotilec s svojim pogledom divjo zver. Toda Radek se je znaš tudi cinično emejaiti socializmu. Neke imenitna varšavska restavracija ima v svoji knjigi v poljskem jeziku zanimiv izrek. Napisal ga je Karel Radek leta 1933 po izdatni pojedini. Radek pravi: »Socializem je dobra stvar. Tudi koga meša je dobra stvar. Kako dobra stvar boeta šele socializem in kos mesa skupaj. Ta izrek so ponasitnili vsi socialistični listi, češ, da pomeni zasramovanje socializma in ruskega komunizma.

Rusija ni zda; več tako zanimiva država, je večkrat izjavil Radek, in sicer zato, ker ni bilo nikogar, proti komur bi koval zarote. Radek je zarotniška natura in ker se v Rusiji ni dalo v tem pogledu ničesar sto-

55 zob ima

Grška zobozdravnica dr. Pantazapulosova je imela med svojimi pacienti tudi nekega slušatelja juridične fakultete v Atenah in je ugotovila, da ima kaj čudno čeljust. Ima namreč še eno notranjo vrsto zob. To je bilo redka izjema med ljudmi, kajti v njegovih ustih je 55 zob. Mlada zobozdravnica je predstavila svojega klienta celemu zboru znanstvenikov, ki so ugotovili, da more student s svojim čudnim zobovjem sicer dobro jesti, prebavljati in spati, da ga pa dve vrsti zob vendarle ovirata pri govoru, kajti zaradi prevelikega števila zob se mu jezik težko premika v ustih.

Konzilij učenjakov se je po obenem prepračil, da študentovi zobje niso posebno zdravi in krepki, da bi mogli ljubovati zobu časa. Mlada zobozdravnica pa noče izpustiti iz rok redke prilike in zato je začela vestno zdraviti študentu zobe.

Stokowski in njegov orkester

Kohinor Magazine priobčuje nekaj zanimivosti o dirigentu filadelfijskega simfončnega orkestra Stokowekem, ki je definiral svoje življenjsko poslanstvo takole: »Igrati čim popolnejšo glasbo in nuditi jo čim večjemu številu ljudi kjerkoli na semjic. V Ameriki pravijo Stokowekemu, da je krošnjar a tremi B. To so Bach, Beethoven in Brahms. Stokowski pa ne igra samo klasičnih skladb, temveč tudi hipermoderne, ki često dražijo občinstvo, kar ga pa ne moti. Zna se obrniti h kričočim ali zvižgajočim poslušalcem z besedami: »Dame in gospodje, tako vsaj vidim, da ste poslušali. Nekot mi boste ploskali«.

Stokowski je bil rojen v Londonu 1882. Njegov oče je bil Poljak, mati pa Irka. Studiral je na oxfordski univerzi, bil je organist v St. Jameski cerkvi, potem je pa prišel v NewYork, v Cincinnati in končno v Filadelfijo. Takrat mu je bilo 30 let. Za svoj orkester si je sam poiskal talente. Hodil je na koncerte vseh predmetnih družtev, opazoval je, prišlo-ukoval in izbral. Dolgo se je moral boriti za svoje nazore, ki jih niso hoteli razumeti zlasti dirigenti filadelfijskih orkestror.

Zdaj je ime Stokowskega znano po vsem svetu. Slavni dirigenti pa seveda ne sedi s svojim orkestrom v Filadelfiji, temveč se

šen škandal bi nastal. Ste pomislili na to? Menda se ne zavedate, da lahko zadene tak drzen korak avtoriteto, dostojanstvo pravice, spoštovanje, ki tvori njeno moč. Pomota povzroči spor in preiskavo, vzbudi končno nezaupanje v dobo, ko so ljudje preveč nagljeni k nezaupanju v ustavno moč.

Nasomil se je na miziko in obstal zatopljen v svoje misli.

— Nimam sreče, — je pomislil oče Tabaret, — opraviti imam z bojazljivcem.

— Morda, — je dejal Daburon glasno, — morda bi zadosťovalo odrediti hišno preiskavo pri njem in poklicati ga na sodišče.

— V tem primeru bi bilo vse izgubljeno, — je vzkliknil oče Tabaret. — Če se bo gospod sodnik zadovoljil s tem ukrepom, bo kopov rešen. Pride mren, kakor da se ni nič zgodilo, kakor da gre za dvojni. Pride oboženo z naobšim alibem, nihče mu ne bo mogoč dokazati, da ga usodne noči ni bilo doma. Dokaže, da je preživel večer in noč od torika na sredo z nauglednejšim gospodi. Zatrjeval bo, da je večerjal z grofom Tantonoom. Igral z markizom Tentom, jedel s tem in tem voljudo; grofica X in vikontesa Y., da ga nista izpustili iz vida... To igro bo igral tako dobro, da ga bo treba izpustiti in na stopnicah še opravičevati se mu. Samo eno sredstvo je razkrinkati ga: treba ga je presenetiti z naglico, pred katero se ne bo mogel ubraniti.

Po dokaj dolgem molku je vzel Daburon pero in hitro napisal nekaj vrstic.

— Udam se, — je dejal. Vikont Commarin bo aretiran, to je sedaj sklenjeno. Toda formalnosti in hišna preiskava bodo zahtevali nekaj časa. Pred obtožencem hočem zaslisati njegovega očeta, grofa Commarina in na tega m'adega advokata, vašega prijatelja, Noela Gerdyja. Nujno potrebujem pisma, ki so v njegovih rokah.

Pri imenu Gerdy se je Tabaretu zmračil obraz in kazal je zelo komično vznemirjenje.

— Saperlot! — je vzkliknil, — baš tega sem se bal!

— Česa? — je vprašal Daburon.

— Eh, tega, da so nama neobhodno potrebna Noelova pisma... Zvedel bo seveda, kdo je privedel pravico na sled za zločincem. Lepo kašo sem si skuhal. Za priznanje svojih pravic se mora zahvaliti meni, kajne? Ali mislite, da mi bo hvala-ležen? Kaj šč, zaničeval me bo. Bežal bo pred menoj, ko zve, da nosi ta Tabaret zasebnik in Razvozljač policijski agent, isto rumeno čepico. Ubogo človeštvo! Čez tedni dni mi moči najboljši prijatelji ne bodo več hoteli seči v roko. Kakor da bi to ne bilo častno služiti policiji. Preselit se bom moral v drug kraj in skriti pod tuje ime...

Njegovo gorje je bilo tako veliko, da je malo ne zaplakal. Sodniku se je zasmilil.

— Pomirite se, dragi Tabaret, — je dejal, — lagal ne bom, pač pa uredim vse tako, da vaš posnovlience ne bo ničesar zvedel. Misli! bo, da sem prišel do nje s pomočjo papirjev, najdenih pri vdovi Lerouzeevi.

EMILE GABORJAU 36 ZAKONSKI IN NEZAKONSKI SIN ROMAN

Oče Tabaret je vstal in spoštljivo pozdravil sodnika, rekoč:

— Bogme, saj nisem imel kdaj opaziti, da sem sam.

Daburon je sedel k mizici, polni papirja in dokumentov, nanašajočih se na zločin. Videti je bil zelo utrujen.

— Mnogo sem razmišljal o tem zločinu, — je povzel besedo.

— A kaj šele jaz! — ga je prekinil oče Tabaret. — Ko ste vstopili, gospod sodnik, sem baš razmišljal o verjetnem vedenju vikonta Commarina v trenutku njegove aretacije. Po mojem mnenju ni nič važnejšega. Ali se bo razjezil? Ali bo skušal zastrajšiti policiste? Jim bo zagrozil, da jim pokaže vrata? To je taktika blagorodnih zločincev. Mislim pa, da ostane miren in hladnokrvnen. Storitve zločina je odvšna od logike značaja. Videli boste, da bo naravnost neverjetno miren. Dejal bo, da e žrtev nesporazuma. Zahteval bo, naj ga takoj odvedo pred preiskovalnega sodnika, da se zadeva čim prej pojasni.

Starec je govoril o svojih domnevah tako kakor da gre za resničnost njegov glas je bil tako prepričevalen, da se Daburon ni mogel ubraniti na-

smeha.

— Nismo še tako daleč, — je dejal.

— Pač pa bomo tam čez nekaj ur, — je ugovarjal Tabaret živo. — Čim se zdani, bo po mojem mnenju gospod preiskovalni sodnik odredil aretacijo Commarina mlajšega.

Sodnik se je zdrnil kakor bolnik ob pogledu na kirurga, ko začne pripravljati v operacijski dvorani instrumente. Napočil je bil trenutek, ko je bilo treba preiti k dejanjem. Meril je neizmerljivo razdafo, ki je delila domnevo od resničnost, odločitev od dejanja.

— Urni ste, gospod Tabaret, — je dejal, — nobenih ovir ne poznate.

— Saj je vendar kriv. Vprašam gospoda sodnika, kdo naj bi bil storil ta zločin če ne on? Komu je bilo lažeče na tem, da se odkriža vdove Lerouzeeve, nenege pričevanja, njenih listin, njenih pisem? On, samo on! Noel, ki je otročiji ga e svaril.

— In ravnal. Če ne bo njegova krivda dognana, ostane boš kot kdaj prei Commarin advokat pa do svoje smrti Gerdy.

— Da, toda...

— Gospod sodnik vidi torej ovire? — je vprašal.

— Eh, nedvomno, — je odgovoril Daburon. — Ta zadeva spada med one, ki zahtevajo največjo previdnost.

— Naš sum je utemeljen, o tem sem prepričan. Toda kaj če bi bil varljiv? Najna prenasrženost bi bila za tega mladeniča grozna nesreča. Pozabit pa tudi ne smeva, koliko razburjenja bi bilo, kak-

